

Jaarstukken 2018

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

Jaarstukken 2018 BSGR

2

Inhoudsopgave

Voorwoord van de Directeur	4
1. Inleiding & leeswijzer	5
2. Financieel resultaat	6
2.1 Analyse resultaat 2018	6
2.2 Voorstel resultaatbestemming	7
3. Programmaverantwoording	8
3.1 Programmarekening over 2018	8
3.2 Toelichting per programma	9
3.2.1 Toelichting algemeen	9
3.2.2 Programma 1: Heffen	13
3.2.3 Programma 2: Informatie & Inning	19
3.2.4 Programma 3: Waarderen	26
3.2.5 Programma 4: Overhead	34
3.2.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	36
3.3 Paragrafen	37
3.3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	37
3.3.2 Financiering & treasury	41
3.3.3 Prognose EMU-saldo	42
3.3.4 Bedrijfsvoering	43
3.3.5 Beleidsindicatoren	48
4. Jaarrekening 2018	49
4.1 Overzicht van baten en lasten 2018	49
4.2 Balans per 31 december 2018	50
4.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	51
4.3.1 Waarderingsgrondslagen	52
4.3.2 Grondslagen van resultaatbepaling	53
4.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	54
4.4.1 Economische kosten categorieën	54
4.4.2 Incidentele baten en lasten	56
4.4.3 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	57
4.5 Toelichting op de balans	59
4.5.1 Vaste activa	59
4.5.2 Vlottende activa	59
4.5.3 Vaste Passiva	60
4.5.4 Vlottende passiva	62
4.5.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	63
4.6 Geprognosticeerde Balans	64
4.7 Overige gegevens	64
4.7.1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	64
5 Bijlage I	65
5.1 Overzicht belastingtaken inclusief overhead	65

Voorwoord van de Directeur

Geachte lezer,

Bijgaand treft u aan de Jaarstukken van 2018 van de Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland.

Wederom wordt het begrotingsjaar van onze organisatie afgesloten met een positief resultaat.

Voor het inmiddels zesde jaar op rij heeft de BSGR tevens een goedkeurende ISAE3402-type II verklaring ontvangen. Net als de afgelopen vier jaren is de verklaring 2018 "schoon", dat wil zeggen zonder beperkingen. De BSGR is daarmee nog steeds de enige belastingorganisatie in Nederland die ISAE3402 gecertificeerd is.

Een dergelijke verklaring staat garant voor de betrouwbaarheid en validiteit van de door de BSGR uitgevoerde belastingprocessen en is daarmee een nadrukkelijk (ook internationaal) kwaliteitspredicaat.

De komende jaren blijven gedomineerd door een toenemend gebruik van wettelijke basisregistraties en in samenhang daarmee vergaande digitalisering; de functie-inhoud van belastingmedewerkers verandert wezenlijk. Flexibiliteit, inzetbaarheid en scholing zijn randvoorwaarden voor het handhaven van hoge kwaliteitstandaarden. De druk op de arbeidsmarkt voor vastgoed gerelateerde functies, zeer belangrijke functies voor de BSGR, is daarbij een extra uitdaging.

Deze basisregistraties, alsmede digitale producten als MijnOverheid Berichtenbox en DigiD, kosten veel geld. Aansluiting op deze landelijke basisregistraties is een wettelijke verplichting die grote investeringen met zich mee brengt voor softwareleveranciers en haar klanten. Daarnaast worden de kosten van het gebruik van MijnOverheid en DigiD op "stuksprijs" door het Rijk doorbelast worden naar haar lagere overheden en andere afnemers.

Bovenstaande, in combinatie met hoge eisen ten aanzien van informatiebeveiliging en privacybescherming, leidt onvermijdelijk tot een toename van de perceptiekosten.

Mijn dank gaat uit naar het personeel van de BSGR. Hun inzet en motivatie zijn doorslaggevend geweest voor een wederom succesvol BSGR-jaar. Onze medewerkers zijn cruciaal voor het continueren van onze hoge kwaliteitsstandaard en daarmee essentieel voor de verdere groei en ontwikkeling van de BSGR.

Leiden, maart 2019
Mevr. drs. E.T.M. van Kesteren

1. Inleiding & leeswijzer

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland, kortweg de jaarstukken 2018 van de BSGR.

Ook in 2018 stonden kostprijs en kostprijsreductie centraal in de bedrijfsvoering van de BSGR. Om adequaat op kostprijzen te kunnen sturen, is het kostprijscalculatiemodel ontwikkeld. Met betrekking tot dit model is in de AB-vergadering van 26 maart 2015 besloten, dat het model kan worden gebruikt: 1) om inzicht te krijgen in de kostenstructuur en als sturingselement voor de BSGR en 2) als berekeningsmethodiek voor potentiële nieuwe deelnemers. In de AB-vergadering van 16 juni 2016 heeft vervolgens besluitvorming plaatsgevonden over de wijze en de termijn waarop het kostprijsmodel gaat gelden als grondslag voor de bekostiging van de BSGR. Vanaf 2019 zal het kostprijscalculatiemodel volledig de basis worden voor de deelnemersbijdragen.

Hierbij speelt mee dat in toenemende mate samenwerkingsverbanden in een concurrerende verhouding tot elkaar komen ingeval een gemeente of waterschap geïnteresseerd is in toetreding en op zoek gaat naar de meest gunstige aanbidding. De prijs is, naast de kwaliteit, daarbij een zeer doorslaggevend criterium voor de uiteindelijke keuze.

Voor wat betreft de kwaliteit blijft de BSGR streven naar behoud van de ISAE3402-verklaring. Certificering is en blijft een "unique selling point" voor de BSGR in de aansluiting van nieuwe deelnemers. Over 2018 is wederom een schone ISAE 3402-verklaring afgegeven door de certificerend accountant.

In de onderliggende jaarstukken wordt inzicht gegeven in het financiële resultaat.

In de programmaverantwoording wordt per begrotingsprogramma de middeleninzet nader geanalyseerd, beginnend met een totaaloverzicht. Ook wordt ingegaan op de verschillende te onderkennen verplichte paragrafen.

Als laatste is de balans per ultimo 2018 met bijbehorende toelichting onderdeel van de jaarstukken. Aangezien de jaarrekening onderwerp van accountantscontrole is, hetgeen resulteert in een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid, worden de jaarstukken vergezeld van de controleverklaring van de accountant.

Samenvattend kan wel gesteld worden dat de BSGR als gevolg van externe factoren met name ontwikkelingen op Rijksniveau de kosten ziet oplopen. Belangrijkste oorzaak hiervan is de digitalisering en de nog onvoldoende functionerende landelijke basisregistraties. Was enkele jaren geleden nog de verwachting dat dit zou leiden tot meer efficiency en lagere kosten, de praktijk laat tot op heden het tegenovergestelde zien.

Ook de uitkomst van de BTW discussie op Europees niveau is zeer bepalend voor de prijsontwikkeling van samenwerkende overheden. Mocht onverhoopt de BTW koepelvrijstelling komen te vervallen dan zullen onder andere belastingssamenwerkingen geconfronteerd worden met forse kostenstijgingen voor hun deelnemers. De verwachting is dat hierover voorjaar 2019 meer duidelijkheid komt.

2. Financieel resultaat

2.1 Analyse resultaat 2018

Het begrotingsjaar 2018 kent een totaal aan deelnemersbijdragen ad € 10,9 mln., gebaseerd op begrote uitgaven van € 11,1 mln.

x € 1.000	Primaire Begroting 2018		Begroting 2018 na wijziging december		Realisatie 2018		Realisatie 2017	
Onderdeel								
Personeelslasten	6.750		6.663		6.578		6.376	
Flankerend beleid	250		20		4		149	
Kapitaalslasten	140		179		135		124	
Automatiseringslasten	1.150		1.314		1.222		1.149	
Huisvestingslasten	864		768		759		755	
Overige goederen en diensten	1.775		1.649		1.588		1.723	
Bijdrage GDI			185		184			
Projectkosten (ICT)	100		0				61	
Project opwerken Kadastraal							49	
WOZ-BAG/LV-WOZ							27	
Aanvulling Rekening Courant positie							83	
Project overgang waarden naar gebruiksoppervlak			337		325			
Onvoorzien	100		0		0		0	
Bijdragen deelnemers		-10.862		-10.863		-10.862		-9.637
Doorbelasting GDI				-185		-184		
Overige Opbrengsten				-36		-44		
Bijdragen derden								-1.918
Treasury		-18		0		0		-13
Totaal van saldo van baten en lasten	11.130	-10.880	11.115	-11.084	10.795	-11.090	10.497	-11.567
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat				-396		-396		-158
Dotaties aan bestemmingsreserves			396		396		258	
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves		-250		-357		-330		-224
Totaal na mutaties in reserves	11.130	-11.130	11.511	-11.837	11.191	-11.815	10.655	-11.949
Gerealiseerde resultaat		0		-326		-624		-1.294

De afwikkeling van 2018 laat een totaal aan baten zien ad € 11,1 mln. en een totaal aan lasten van € 10,8 mln. Er vindt een onttrekking plaats aan de bestemmingsreserves over 2018 ad € 330K. Per saldo is er sprake van een positief resultaat saldo van € 624K. Ten opzichte van de begrotingswijziging van december 2018 is het positieve resultaat met € 298K toegenomen.

De toename van het batig saldo (na begrotingswijziging) ten opzichte van de bijgestelde begroting laat zich als volgt specificeren (bij verschillen > € 10K):

Omschrijving	2018
Personeelskosten	€ -85K
Flankerend beleid	€ -16K
Overige goederen en diensten	€ -62K
Automatiseringskosten	€ -92K
Kapitaalslasten	€ -44K
Project overgang waarden naar gebruiksoppervlak	€ -12K
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	€ 27K

Voor een nadere toelichting zie paragraaf 4.4.1 op pagina 55 en verder.

2.2 Voorstel resultaatbestemming

Het totale resultaat over begrotingsjaar 2018 geeft het volgende beeld:

x € 1.000	Resultaat 2018	Resultaat 2017
Resultaat Boekjaar	624	1.294

Belangrijk hierbij is te vermelden dat in 2017 de invorderingsopbrengsten onderdeel uitmaakten van de begroting van de BSGR. In 2018 zijn de invorderingsopbrengsten rechtsreeks ten gunste gekomen van de deelnemers (2,3 miljoen)

Bij de besluitvorming over de jaarrekening zal aan het bestuur een voorstel worden gedaan over de bestemming van het rekeningresultaat.

3. Programmaverantwoording

3.1 Programmarekening over 2018

Onderstaand is een samenvattend overzicht opgenomen over de opbouw van het programmaresultaat. De baten worden weergegeven met een negatief teken. Het onderdeel saldo geeft het resultaat weer per programma. Het totale resultaat bedraagt € 624K over 2018. Ten opzichte van de begrotingswijziging december 2018 is er sprake van een positief saldo ad € 298K.

x € 1.000	Primaire	Begroting 2018 na	Realisatie 2018	Realisatie versus
Lasten	Begroting 2018	wijziging december		begroting
Programma 1 - Heffen	2.456	2.575	2.505	70
Programma 2 - Informatie & Inning	2.500	2.620	2.566	54
Programma 3 - Waarderen	2.272	3.130	3.066	64
Programma 4 - Overhead (v/h Directie & Bedrijfsvoering)	3.553	2.770	2.654	117
Algemene dekking en onvoorzien	350	20	4	16
Totaal Lasten	11.130	11.115	10.795	320
Baten				
Programma 1 - Heffen	-2.456	-2.575	-2.505	-70
Programma 2 - Informatie & Inning	-2.500	-2.620	-2.566	-53
Programma 3 - Waarderen	-2.272	-2.793	-2.741	-52
Programma 4 - Overhead (v/h Directie & Bedrijfsvoering)	-3.553	-2.770	-2.654	-116
Algemene dekking en onvoorzien	-100	-326	-624	298
Totaal Baten	-10.880	-11.084	-11.089	5
Saldo van baten en lasten				
Programma 1 - Heffen	0	0	0	0
Programma 2 - Informatie & Inning	0	0	0	0
Programma 3 - Waarderen	0	337	325	12
Programma 4 - Overhead (v/h Directie & Bedrijfsvoering)	0	0	0	0
Algemene dekking en onvoorzien	250	-306	-620	314
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	250	31	-294	325
Mutaties reserves				
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	-396	-396	0
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	396	396	0
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	-250	-357	-330	-27
Saldo mutaties reserves	-250	-357	-330	-27
Gerealiseerde resultaat	0	-326	-624	298

Op programmaniveau is er geen sprake van begrotingsoverschrijdingen. Maar binnen de programma's is er wel sprake van één beperkte begrotingsoverschrijding die niet eerder via een begrotingswijziging aan het algemeen bestuur is voorgelegd. Te weten:

- Een overschrijding van € 25K voor overige goederen en diensten bij programma waarderen. Deze overschrijding is volledig te wijten aan het grote aantal kostenvergoedingen die betaald moeten worden aan no cure no pay bureau's (NCNP). Deze kostenvergoedingen zijn niet te beïnvloeden.

3.2 Toelichting per programma

3.2.1 Toelichting algemeen

Programmaverslag

Inleiding

In het programmaplan 2018 en de meerjarenbegroting zijn de werkzaamheden van de BSGR verdeeld over de volgende programma's:

- programma 1 – heffen
- programma 2 – informatie & inning
- programma 3 – waarderen
- programma 4 – overhead (voorheen directie en bedrijfsvoering)

Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien.

Maatschappelijke effecten

De BSGR is een uitvoeringsorganisatie. Hierdoor vertalen de maatschappelijke effecten zich vooral in de productie die voor de deelnemers gedraaid is alsmede de kwaliteit van die productie. De BSGR heeft zich in 2018 wederom verder geconcentreerd op verbetering van de opzet en werking van de primaire processen waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke sturingselementen en prestatie-indicatoren per proces. In de jaarstukken wordt vooral vanuit het financieel kader verantwoording afgelegd. Hierbij gaat de programmaverantwoording in op de vragen:

1. Wat hebben we gedaan?
2. Wat heeft dat gekost?

Onderstaand wordt een beknopte doorkijk van het beleid en ontwikkelingen op middellange termijn van de BSGR gegeven.

Strategische ontwikkelingen

Continue aandacht voor kostenreductie blijft noodzakelijk, vooral om interessant te blijven voor zowel de huidige als mogelijke nieuwe deelnemers, waarbij de kwaliteit van de dienstverlening minimaal op een gelijk niveau blijft. Een optimale prijs-kwaliteitverhouding is essentieel voor de verdere ontwikkeling van de BSGR.

Door de druk van kostprijsreductie en verdergaande ontwikkelingen in de werkzaamheden, waarbij voor de individuele medewerker een verschuiving plaatsvindt van data-entry naar meer inzicht en analytische vaardigheden, is voortzetting van het maken van een kwaliteitsslag met het personeel noodzakelijk. Het in voorgaande jaren ingezette traject naar een meer zakelijke en bedrijfsmatige cultuur blijft dan ook een aandachtspunt. Hiertoe is tevens een strategisch personeelsplan ontwikkeld.

Door middel van flankerend beleid wordt getracht medewerkers, die de hierboven genoemde culturomslag niet kunnen of willen maken, te begeleiden naar alternatieven binnen of buiten de BSGR.

Om de kostprijzen van de producten van de BSGR inzichtelijk te maken is er een kostprijscalculatiemodel (KPC) ontwikkeld. In de vergadering van het algemeen bestuur van 16 juni 2016 is besloten om het KPC-model tevens te gaan hanteren als bekostigingsgrondslag voor de BSGR vanaf 1 januari 2018, waarbij in 2018 de uitkomsten van het model in gemitigeerde vorm gehanteerd zullen worden en vanaf 2019 volledig.

In het tweede kwartaal 2018 is het model doorgerekend op basis van de jaarrekeningcijfers over 2017. De uitkomst is in de vergadering van het AB op 21 juni 2018, voorzien van een rapport van feitelijke bevindingen van de accountant, gepresenteerd.

Voor wat betreft de groeistrategie wordt groei van het aantal deelnemers gezien als een instrument om tot vermindering van de kwetsbaarheid, verlaging van de kosten en verbetering van de kwaliteit van de BSGR te komen. Najaar 2018 is zowel door college als Raad van Leiderdorp als ook het AB van de BSGR ingestemd met de toetreding van de gemeente Leiderdorp per 1 januari 2020.

Daarbij hecht de BSGR aan organische groei, waarbij het belang van de huidige deelnemers voorop staat en waarbij tevens een "schone" ISAE3402-verklaring behouden blijft.

Voor de BSGR is daarom een gecontroleerd en beheerst proces van toetreding belangrijk. Nieuwe deelnemers treden 'schoon door de poort' toe, wat betekent dat nieuwe deelnemers hun bestanden op orde hebben, er geen achterstanden zijn en de eisen van de Waarderingskamer op terrein van toezicht geabsorbeerd zijn of kunnen worden. De BSGR blijft hierbij een herkenbare eigen organisatie.

Tenslotte kiest de BSGR primair voor groei van het aantal bij het Hoogheemraadschap van Rijnland inliggende gemeenten. Toetreding van een tweede waterschap is ook een mogelijkheid, als dat past binnen de samenwerkingsstrategie van het Hoogheemraadschap in de waterschapssector. Ten aanzien van uitbreiding van het aantal taken wordt voor een voorzichtige benadering gekozen. Voor de BAG-BGT kan een uitzondering worden gemaakt in het kader van de eventuele doorontwikkeling van de BSGR naar een Gegevenshuis.

Koppeling van de BAG en de WOZ-administratie is in het kader van de Landelijke voorziening WOZ verplicht. Daarnaast is er een landelijke ontwikkeling naar implementatie van een werkwijze waarbij de belastingbestanden worden opgebouwd vanuit de basisregistraties. Om die reden voegen steeds meer belastingsamenwerkingen de BAG-taak toe aan hun takenpakket.

September 2018 heeft het AB aan adviesbureau KokxDeVoogd de opdracht gegund voor een verkennend onderzoek naar de allocatie van de basisregistraties BAG WOZ en BGT. In januari 2019 is een bijeenkomst georganiseerd voor de aftrap van de uitvoering van het onderzoek.

Vanaf 2018 is het Rijk de kosten van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) gaan doorbelasten op basis van het profijtbeginnsel aan de afnemers (waaronder gemeenten, waterschappen en belastingkantoren).

Gebruik van DigiD en MijnOverheid Berichtenbox gaat daarmee fors geld kosten.

Voorjaar 2018 is op initiatief van de BSGR samen met de belastingsamenwerking SVHW een motie opgesteld die in de ledenvergadering van de VNG is aangenomen. Als gevolg hiervan zullen de kosten van deze GDI de komende jaren gemitigeerd worden.

Feitelijk transformeert de BSGR van een belastingorganisatie waar ICT cruciaal is naar een ICT organisatie waar belastingheffing een eindproduct is. De snel elkaar opvolgende ICT en privacyeisen vanuit de Rijksoverheid kosten niet alleen veel geld maar doen ook een beroep op de wendbaarheid en het verandervermogen van de BSGR, haar medewerkers en stakeholders.

Management informatie & ISAE

De BSGR beschikt over een gestructureerd risicomanagement model te weten de stappen: identificatie, analyse en beoordeling, beheersing van risico's en structurele inpassing in het beleid. Deze ontwikkeling is onder andere vormgegeven in het ISAE raamwerk. Het controleraamwerk beschrijft het volgende:

- De wijze waarop de belangrijkste processen binnen BSGR, gericht op het waarderen, heffen en invorderen van belastingen, het samenstellen van de belastingrapportage en de IT General Controls zijn ingericht;
- Per proces wat de doelstelling is;
- Welke risico's kunnen optreden binnen deze processen;
- Welke beheersmaatregelen minimaal moeten zijn ingericht.

Er kan gemeld worden dat er in februari 2019 voor het zesde achtereenvolgende jaar een goedkeurende ISAE3402 type II verklaring is behaald. De in februari 2019 ontvangen verklaring is wederom een geheel schone verklaring, dat wil zeggen zonder een enkele beperking. De BSGR is in control.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

Voor wat betreft de accountantscontrole van de Rapportage Belastingen wordt evenals in 2016 en 2017 het geval was, ook voor het begrotingsjaar 2018 volstaan met het ISAE3402 type II rapport in plaats van zowel de assurance-verklaring als het ISAE3402 type II rapport. Het ISAE3402-raamwerk is in overleg met de controllers en de accountants van de deelnemers aangepast aan de meest actuele stand van zaken.

In 2018 heeft een oriëntatie plaatsgehad en zijn de voorbereidingen gestart voor de verbetering van de rapportage van onze bedrijfsprocessen. Een groot deel van de huidige informatie werd verkregen uit de managementinformatie van uManage. Deze tool is met name bekend omdat deze de achterliggende jaren dienst heeft gedaan om de benodigde informatie voor de deelnemers te ontsluiten. De continuïteit van deze applicatie kon echter niet meer worden geborgd.

Met VyZyr B.V. is een leverancier met een eigen Business Intelligence (BI) oplossing gevonden. Deze leverancier verstrekt inzichten en rapportages bij de samenwerkingsverbanden BsGW, RBG en BSR, HHNK en de gemeente Amsterdam. Beoogd wordt dat de uitrol voor de deelnemers in 2019 gaat plaatsvinden.

Informatiebeveiliging en Privacy

Vanaf 25 mei 2018 wordt de regelgeving met betrekking tot het gebruik van persoonsgegevens zoals neergelegd in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in heel Europa op een eenduidige manier gehandhaafd. Het informatiebeveiligingsbeleid vormt hierbij een onlosmakelijk onderdeel.

Binnen de BSGR zijn hiertoe in het afgelopen jaar de nodige stappen gezet:

- Er is door het dagelijks bestuur op 29 maart 2018 het privacybeleid vastgesteld. Dit is ook op de website van de BSGR algemeen kenbaar gemaakt. In het privacybeleid is o.a. neergelegd hoe de BSGR omgaat met persoonsgegevens en hoe belanghebbenden gebruik kunnen maken van de aan hen in de AVG toegekende rechten met betrekking tot persoonsgegevens (o.a. recht op inzage, recht op correctie en verwijdering, recht van bezwaar).
- Zijn er, naast de functionaris gegevensbescherming, officieel, een privacy officer en een chieft information security officer (Ciso) aangesteld. Zij zullen zich komend jaar nog verder inhoudelijk verdiepen in de betreffende materie, door het volgen van opleidingen.
- Worden er registers bijgehouden van:
  - verwerkingen. Dat is een overzicht van applicaties die binnen de BSGR worden gebruikt waarin persoonsgegevens zijn verwerkt.
  - ad-hoc verstrekkingen. Dit betreft een overzicht waarin wordt bijgehouden welke persoonsgegevens er door o.a. deelnemers zijn gevraagd, in hoeverre deze zijn verstrekt en op basis waarvan.
  - verzoeken om persoonsgegevens. Hierin worden verzoeken van belanghebbenden tot inzage, verwijderen, verbeteren etc. van hun persoonsgegevens opgenomen.
  - datalekken.
- Is er voorlichting aan het personeel gegeven over privacy en informatiebeveiliging door o.a. een anonieme enquête uit te laten voeren waarin de kennis met betrekking tot deze onderwerpen is getoetst. Naar aanleiding van de uitkomst van deze enquête zijn een aantal workshops door een externe partij gegeven. Daarnaast staan informatiebeveiliging en privacy regulier op de agenda van zowel het MT als op het werkoverleg bij de afdelingen. Ten slotte wordt van medewerkers verlangd dat zij in de e-learning omgeving (BSGR Academy) enige verplichte modules volgen met betrekking tot de genoemde onderwerpen volgen. Dit is ook vastgelegd in de verslaglegging van de startgesprekken met de individuele medewerkers.
- Heeft de BSGR met partijen, aan wie zij persoonsgegevens verstrekt ten behoeve van de uitvoering van werkzaamheden voor de BSGR, de nodige verwerkersovereenkomsten afgesloten en houdt deze actueel. Daarbij wordt zoveel mogelijk ingezet op gebruik van het meest recente model zoals dat door de InformatieBeveiligingsDienst (VNG) wordt gehanteerd. Met de deelnemers aan de BSGR is afgesproken dat er bij de te actualiseren

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

dienstverleningsovereenkomst (DVO) specifiek aandacht zal worden besteed aan het onderwerp uitwisseling van persoonsgegevens, zodat, naast de DVO, niet met alle deelnemers nog een afzonderlijke verwerkersovereenkomst behoeft te worden afgesloten.

- Heeft de BSGR een ISMS (Information Security Management System) aangeschaft. Een volledig gevuld ISMS geeft inzicht in de stand van zaken met betrekking tot onderwerpen als informatisering en automatisering, daarnaast worden ook onderwerpen als gedrag van medewerkers, standaard procedures en bedrijfsrichtlijnen tegen het licht gehouden. Daarmee kan aantoonbaar worden gemaakt dat een organisatie voldoende aandacht besteed aan informatiebeveiliging en daaraan verwante onderwerpen. Met de invulling van het ISMS is in 2018 een aanvang genomen; de verdere invulling van het ISMS wordt in 2019 voortgezet.
- Heeft er een risico analyse plaatsgevonden waarin de externe schakels op het gebied van (digitale) ondersteuning aan de BSGR bij de uitvoering van haar taken in kaart zijn gebracht. Deze notitie is eind november door het dagelijks bestuur vastgesteld.
- Is er in het najaar een privacy impact assessment gehouden door een externe partij, waarvan de uitkomsten in maart 2019 met het bestuur zullen worden gedeeld.
- Is er een aanvang gemaakt met het beperken van de opgeslagen data. Het verwijderen van oude gegevens uit de digitale bestanden is overigens een actie die de BSGR niet volledig zelfstandig kan uitvoeren. Hiertoe is in voorkomende gevallen de medewerking nodig van de leveranciers van de betreffende software.
- Is er, in samenspraak met Centric, een wachtwoordkluus geïnstalleerd, die momenteel wordt getest.

Opgemerkt wordt dat de invoering van de AVG gevolgen heeft voor de werkprocessen binnen de organisatie. Het zonder meer overall gebruiken en registreren van persoonsgegevens is niet meer toegestaan. Dat wil zeggen dat er in sommige processen mogelijk een langere doorlooptijd gaat gelden en dat het gevolg geven aan het privacy aspect in voorkomende gevallen minder vriendelijk naar de burger toe kan overkomen.

Archivering

Op het archiefbeheer binnen de BSGR is, naast het Besluit informatiebeheer Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland, de Verordening Archief- en Informatiebeheer van de gemeente Leiden (op basis van artikel 41 van de gemeenschappelijk regeling) van toepassing is verklaard. Dat wil zeggen dat de gemeentearchivaris van de gemeente Leiden ook de archivaris is voor het archief van de BSGR.

Eind 2018 heeft er een eerste verkennend gesprek plaatsgevonden met haar over de mogelijkheid om de fysieke archivering van documenten te beëindigen en hiervoor in de plaats digitale documenten te gaan archiveren. Dat zou betekenen dat inkomende documenten worden gescand en dat deze scan daarna wordt aangemerkt als zijnde het originele inkomende document.

Komend jaar zal de mogelijkheid en de wenselijkheid hiertoe in samenspraak met de gemeentearchivaris verder worden onderzocht.

Onderstaand zal per programma verslag worden gedaan over het begrotingsjaar 2018.

3.2.2 Programma 1: Heffen

Onderwerp

Het programma Heffen omvat het tijdig, correct en volledig opleggen van zowel subject- als object gebonden aanslagen waterschapslasten en gemeentelijke belastingen. Dit is inclusief de vergaring en verwerking van de daartoe benodigde gegevens vanuit interne en externe bronnen (onder andere Basisregistraties en de door de gemeenten en het waterschap aan te leveren belastinggrondslagen).

Applicatiebeheer vormt ook een onderdeel van de afdeling. Applicatiebeheer ondersteunt de organisatie op het gebied van regulier beheer, productie en projecten.

Daarnaast omvat het programma de activiteiten met betrekking tot het behandelen en afdoen van bezwaren tegen plicht en maatstaf. Tevens worden ingebrekestellingen wegens het uitblijven van een uitspraak binnen de wettelijke beslistermijn met betrekking tot deze bezwaren binnen het programma Heffen opgepakt.

Wat hebben we gedaan?

In 2018 zijn de inspanningen erop gericht geweest de kohieren kwalitatief en kwantitatief goed op te leggen.

De totale bruto oplegging in 2018 is € 445 miljoen ten opzichte van € 443 miljoen in 2017.

Het geringe verschil komt doordat de tarieven overall nauwelijks zijn gestegen.

Naast de reguliere werkzaamheden, waaronder de bezwaarafhandeling, hebben in 2018 de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden:

- Nagenoeg alle kohieren zijn conform planning opgelegd. Daar waar dit niet het geval was, waren veelal de late gegevensleveringen door de deelnemers de oorzaak;
- Doordat Dunea te laat haar gegevens aanleverde, in eerste instantie ook nog incorrect, is er een extra aanslagronde ingelast. Uiteindelijk gingen deze aanslagen pas in juli de deur uit;
- De 20 meest gebruikte brieven zijn omgezet in 'klare taal'. Vanaf nu worden wekelijks de resterende standaardbrieven in klare taal herschreven;
- Er is een intern project 'doorlichten (diplomatieke) vrijstellingen/uitsluitingen' gestart. Met name in de diplomatieke vrijstellingen zijn nogal wat zaken veranderd als gevolg van een gewijzigde ministeriële regeling;
- De heffingsmodellen (welke belasting wordt bij welk object opgelegd) zijn allemaal onder de loep genomen. Door verkeerde vrijstellingen, die vaak al van ver vóór de start van de BSGR zijn opgevoerd, werden inkomsten gemist;
- Er is een nieuwe aangiftemodule in productie genomen voor de Zuiveringsheffing bedrijven. Hier is veel tijd in gaan zitten vanwege het feit dat als gevolg van veranderde wetgeving er nog diverse fouten in de opgeleverde module stonden;
- Er is een volledige handleiding voor de Zuiveringsheffing bedrijven opgesteld;
- Er is gewerkt aan een veiligere manier om aangiften te kunnen doen. De nieuwe module zal achter DigiD en eHerkenning geplaatst worden. In dit kader zijn nieuwe formulieren ontwikkeld;
- De verwerking van het kadastraal boekwerk is normaal gesproken maandelijks bij. Zo ook de controles met betrekking tot volledigheid en juistheid voor het gehele verzorgingsgebied van de BSGR. Door kwalitatief onvoldoende goede leveringen als gevolg van een softwarewijziging bij het Kadaster (BRK) is wel een achterstand ontstaan in het bijwerken van de kadastrale gegevens vanaf oktober 2018;
- Bezwaarschriften met betrekking tot eigenarenbelastingen worden steeds binnen de termijn afgewikkeld;
- Diverse kwaliteitscontroles met betrekking tot de leveringen vanuit de LV-WOZ zijn verder ontwikkeld. Hierdoor wordt de kans op foute aanslagen steeds geringer;

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

- In het laatste kwartaal is de module 'Incasso op maat' in een co-productie door Centric en Bakerware ontwikkeld. Met ingang van 2019 kan deze module in gebruik genomen worden. Onze klanten kunnen zelf bepalen in hoeveel termijnen de aanslag betaald gaat worden (binnen de verordening) en op welke dag van de maand afgeschreven gaat worden. Een module die tegemoet komt aan de wensen van een groot aantal belastingbetalers;

Er is een tendens om belastingheffing op grotere schaal dan voorheen afhankelijk te maken van informatie van derden. Deze informatie moet door de BSGR veelal bewerkt worden waardoor de tijdigheid van aanslagoplegging van deze heffingen in het combikohier van februari onder druk kan komen te staan. Het februari kohier kan niet verschoven worden aangezien de WOZ beschikkingen in de maand februari dienen te worden verzonden. Worst case zou de resultante kunnen zijn dat dergelijke gemeentelijke heffingen veelvuldiger over meerdere kohieren verspreid worden en daarmee op meerdere aanslagbiljetten. Iets wat kostenverhogend zal werken voor de betreffende deelnemers conform het kostprijscalculatiemodel.

Applicatiebeheer draagt zorg voor de continuïteit van de systemen. Tachtig applicaties moeten zonder onderbreking kunnen draaien. Ook ondersteunt zij de afdelingen bij het optimaliseren van processen rond de gegevensverwerkingen.

Enkele specifieke zaken over de afgelopen periode:

- Implementatie van E-Mandaat; een functionaliteit om via de portal machtigingen voor automatische incasso te kunnen afgeven. De implementatie hiervan is in Q3 van 2018 afgerond;
- Ondersteuning aan de financiële administratie bij het uitvoeren van analyses op het gebied van de afdrachtenmodule en de journalisering;
- Het doorvoeren van verbeteringen in het koppelen van betalingen daar waar men geen gebruik maakt van een betalingskenmerk. Met extra scripting is het koppelingspercentage aanzienlijk verbeterd;
- Ontwikkeling en het doorvoeren van verbeteringen in scripts die betrekking hebben op mutaties vanuit de Kamer van Koophandel. Hiermee wordt voorgesorteerd op de toekomstige koppeling met het handelsregister (HR);
- Opschoonacties in Key2Belastingen en Key2DDS van natuurlijke personen in het kader van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming);
- Ondersteunende activiteiten bij een aantal projecten:
  - Automatische verwerking van betaalbestanden;
  - Overgang naar een uitgebreidere vorm van berichtenverkeer voor niet natuurlijke personen (NPS 3.10);
  - LV WOZ afnemersfunctionaliteit; BSGR is pilot voor de Centric belastingkantoren;
  - Ontwikkeling scripts voor het opvoeren van objecten, koppeling eigenaren en gebruikers alsmede koppeling kadastrale percelen;
  - Implementatie en testwerkzaamheden voor DIFTAR welke functionaliteit als maatwerk door Centric is ontwikkeld;
  - Kennissessies voor medewerkers op het gebied van kadaster (BRK) en landelijke voorziening WOZ (LV WOZ);
  - Elektronische formulieren;
  - Incasso op maat.

Leveringen vanuit de LV WOZ

Ook dit jaar hebben de leveringen van de bestanden vanuit de LV WOZ pas laat plaats gevonden. De eigenarenaanslagen van het waterschap gingen hierdoor, evenals in 2017, pas in april/mei op aanslag in plaats van in maart. Gezien de gewijzigde werkwijze die door de LV WOZ wordt afgedwongen zal dit ook voor de komende jaren het geval zijn.

Daarbij speelt dat ook de kwaliteit van de leveringen nog beneden peil is. Dit komt veelal niet door de LV WOZ zelf, maar door foutieve invoer bij gemeenten waardoor incorrecte output ontstaat bij de LV WOZ. Onbekendheid met de gewijzigde procesgang bij niet-deelnemende gemeenten is hier debet aan. De toezichthouder is van dit fenomeen op de hoogte en gaat nadrukkelijk hogere eisen stellen aan de kennis en kwaliteit van medewerkers die zich met basisregistraties bezig houden. In de tussentijd leidt dit voor de BSGR tot extra werk, meer bezwaren en een verlate aanslagoplegging. Zie hiervoor ook de sterke verhoging van bezwaren tegen de WOZ-waarde/Rijnland WSHE

Project aanschrijving leegstand

Vanaf 2016 wordt structureel de leegstand in de woningen aangeschreven. Vanaf 2018 heeft dit een vervolg gekregen in het toevoegen van de leegstaande bedrijven. Ondanks verwoede pogingen de leegstand beter onder controle te krijgen door terugmeldingen aan de Kamer van Koophandel levert dit onvoldoende resultaat op.

In samenwerking met de afdeling WOZ zijn de eigenaren van administratief leegstaande bedrijfsobjecten aangeschreven met de vraag te melden of zich een gebruiker bevindt in hun pand(en).

Elektronische-formulieren (E-formulieren)

Samen met belastingkantoren BgHU en SVHW en de softwareleverancier Bakerware (inmiddels 100% dochter van Centric) is gewerkt aan een veiligere manier om formulieren en aangiften door de belastingplichtigen online in te laten vullen. In de nieuwe situatie zijn alle E-formulieren achter DigiD en eHerkenning (voor bedrijven) geplaatst.

Incasso op maat

In samenwerking met Centric, Bakerware de RBG en BgHU is de module incasso op maat ontwikkeld. In een hoog tempo heeft deze module zijn huidige vorm gekregen. De belastingbetaler is in het vervolg in staat om binnen de spelregels van de verordening en het reglement te bepalen in hoeveel termijnen (minimaal 1 en maximaal 8) en op welke dag van de maand de automatische incasso plaats moet vinden. De veronderstelling is dat hierdoor het aantal gelukke incasso's zal stijgen, derhalve het aantal storno's zal dalen. Ook zullen meer mensen die bijvoorbeeld in 1 keer willen betalen in plaats van in 8 keer overgaan tot het verlenen van een incassomachtiging. Een mooi resultaat gerealiseerd in een betrekkelijk korte periode.

Amendement Omtzigt

Op de valreep heeft tenslotte op 18 december 2018 de Eerste Kamer het Belastingplan 2019 aangenomen. Het amendement Omtzigt (wijziging van artikel 220f Gemeentewet) is hier onderdeel van. De gemeenten kunnen voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere sociaal belang behartigende instellingen en goede doelen op grond van dit amendement het tarief van woningen in rekening brengen in plaats van het (ongunstigere) tarief voor niet-woningen.

De reikwijdte van het amendement is echter, mede door de toelichting van het amendement, niet duidelijk met rechtsonzekerheid als gevolg. Voor zowel belastingplichtigen als gemeenten zijn de gevolgen van toepassing van het amendement onvoldoende duidelijk. De VNG heeft het ministerie van Financiën gevraagd om overleg zodat artikel 220f van de Gemeentewet eenduidig uitlegbaar is. Dit zal in de loop van 2019 zijn vervolg krijgen.

Plicht- en maatstafbezwaren 2018

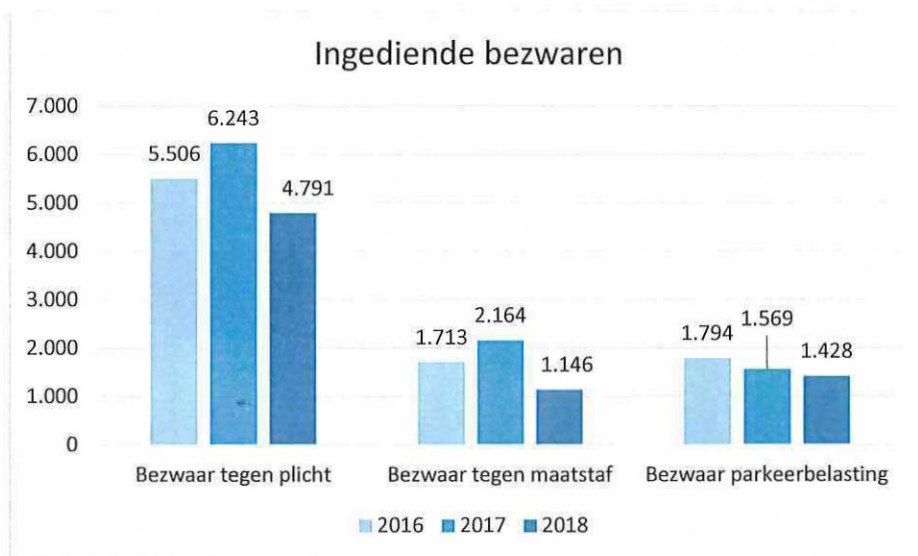
In totaal zijn er in 2018 7.365 bezwaren binnen gekomen (2017 9.976). Afgehandeld zijn er 7.493 (2017 9.847). Nog open staan 462 bezwaren (2017 590). Van deze 462 bezwaren zijn er 136 bezwaren in de laatste 6 weken van 2018 binnen gekomen en deze moeten in de eerste 6 weken van 2019 zijn afgehandeld.

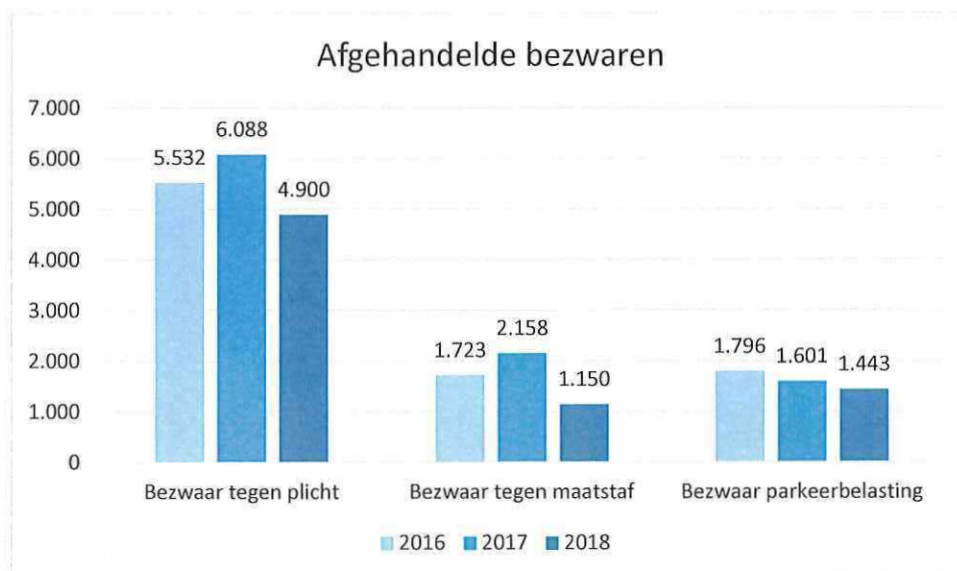
De overige 326 bezwaren van 2018 die nog openstaan zijn in behandeling genomen en/of wachten op de afloop van een gerechtelijke procedure en/of op aanvullende informatie.

Ondanks verbeteringen in de koppelingen die de mutaties als gevolg van verhuizingen in het belastingpakket moeten verwerken, is nog steeds een verhuizing de belangrijkste oorzaak van een ingediend bezwaar. Debet hieraan is de combi-aanslag. Een mutatie die voor Rijnland geen consequenties heeft, kan dit wel voor een gemeente hebben. Bijvoorbeeld iemand verhuist van Leiden naar Voorschoten, maar blijft binnen het gebied van Rijnland. Automatiseringstechnisch is dit een uitdaging binnen het softwarepakket, omdat het hier tegenstrijdige processen/mutaties betreft.

Door het gebruik en de matching van de basisregistraties onderling komen tegenstrijdigheden aan het licht die vanuit de oorspronkelijke bestanden van de deelnemers naar de bestanden van de BSGR zijn geconverteerd. Dit leidt tot een veelheid aan opwerkacties. Bestanden worden door het gebruik van de basisregistraties steeds beter. In de tussentijd kan dit wel tot veel onterechte bezwaren leiden.

Exclusief werkvoorraad ultimo jaar (t-1)

Inclusief afgehandeld werkvoorraad ultimo jaar (t-1)

De afhandeling van de bezwaarschriften per deelnemer treft u in onderstaand overzicht aan:

Aantallen GH bezwaren 2018												
OMSCHRIJVING	INDICATOR	Bodegraven-Reeuwijk	Gouda	Katwijk	Leiden	Oegstgeest	Voorschoten	Waddinxveen	Wassenaar	Zoeterwoude	Rijnland	Totaal
Bezwaar tegen de WOZ-waarde Rijnland WSHE	Openstaand 31-12-2017	6	5	5	16	1	2	2	1	5	22	65
	Ingediend	492	930	645	1.587	355	618	321	589	143	4.690	10.370
	Afgehandeld	418	841	624	1.516	344	521	306	549	130	4.316	9.565
	Openstaand 31-12-2018	80	94	26	87	12	99	17	41	18	396	870
Bezwaar tegen plicht	Openstaand 31-12-2017	24	44	21	87	17	10	6	23	5	194	431
	Ingediend	261	361	176	624	85	79	129	198	47	2.831	4.791
	Afgehandeld	266	353	191	649	97	86	123	196	47	2.892	4.900
	Openstaand 31-12-2018	19	52	6	62	5	3	12	25	5	133	322
Bezwaar tegen maatstaf	Openstaand 31-12-2017	2	9	2	5	0	1	1	4	1	28	53
	Ingediend	124	66	60	180	26	9	21	63	15	582	1.146
	Afgehandeld	120	73	55	181	25	10	22	62	16	586	1.150
	Openstaand 31-12-2018	6	2	7	4	1	0	0	5	0	24	49
Bezwaar parkeerbelasting	Openstaand 31-12-2017		98	8								106
	Ingediend		1.192	236								1.428
	Afgehandeld		1.211	232								1.443
	Openstaand 31-12-2018		79	12								91

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Gewijzigde Begroting december 2018	Realisatie 2018	Realisatie versus begroting	Realisatie 2017
Lasten					
Personeelslasten	2.086	1.921	1.878	43	2.082
Overige goederen en diensten	270	298	293	5	302
Automatiseringskosten		356	334	22	
Projectkosten (ICT)	100	0		0	61
Project opwerken Kadastraal	0	0		0	49
Totaal Lasten	2.456	2.575	2.505	70	2.494
Baten					
Bijdragen deelnemers	-2.456	-2.575	-2.505	-70	-2.446
Totaal Baten	-2.456	-2.575	-2.505	-70	-2.446
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	0	0	0	0	48
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	0	0	0	-48
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	0	0	0	48
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	0	0	0	0	-48
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0	0

Het programma Heffen kent in totaal een behaald voordeel van € 70 K.

De personeelslasten binnen het programma Heffen laten een beperkte onderuitputting zien van 43K.

De post overige goederen en diensten is met € 5K onderschreden.

Aan de automatiseringskosten is 22K minder uitgegeven. Dit wordt deels veroorzaakt door lagere kosten (€ 54K) en anderzijds door lagere doorbelastingen (€ -32K). De lagere kosten zijn met name het gevolg van het aanmerken van een deel van de ontvangen facturen als investering.

3.2.3 Programma 2: Informatie & Inning

Onderwerp

Het programma I&I omvat het gehele proces van doelgerichte acties om de opgelegde aanslagen in te vorderen : binnengekomen belastinggelden worden ingeboekt, in voorkomende gevallen wordt automatisch dan wel na beoordeling kwijtschelding verleend en zo nodig worden belastingplichtigen gemaand tot betalen. Aanmaningen kunnen uitmonden in een traject van dwanginvordering. De BSGR verzorgt het gehele invorderingsproces, inclusief de dwanginvordering, grotendeels zelf. Daarnaast bevat dit programma alle werkzaamheden rondom schuldhelpverlening en bewindvoering, alsmede de klantencontacten in de vorm van correspondentie, algemene telefoonbeantwoording en balie- en receptiewerkzaamheden.

Wat hebben we gedaan?

Algemeen

2018 stond in het teken van het focussen op de efficiëntie van processen rondom kwijtschelding, het opvoeren van de frequentie van invorderingsacties, waaronder loonvorderingen, scanbus-acties en binnentredingen. Daarnaast is er veel aandacht besteed aan het verbeteren van betalingsmethoden voor burgers, zoals het implementeren van een meer flexibele automatische incasso en duidelijkere betalingsinstructies.

Kwijtschelding

In 2018 is bij de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken net als voorgaande jaren gebruik gemaakt van het Inlichtingenbureau (IB). Maandelijks wordt er een bestand bij het IB aangeboden om zoveel als mogelijk verzoeken automatisch af te doen.

Als een kwijtscheldingsverzoek niet automatisch wordt toegekend door het Inlichtingenbureau, dan is er een 'blokkade' geconstateerd. Het IB beschikt in dat geval dan namelijk over geen óf over verouderde informatie. Blokkade redenen kunnen zijn het ontbreken van informatie over inkomen, vermogen en/of bezit van auto's. Er kan sprake zijn van één van genoemde blokkade redenen, maar er kunnen bij één kwijtscheldingsverzoek ook meerdere blokkade redenen worden geconstateerd, bijvoorbeeld blokkade op inkomen EN blokkade op auto's, of zelfs alle blokkade redenen.

Bij alle kwijtscheldingsverzoeken waarbij het IB één of meerdere blokkade redenen constateert, werd voorheen door de BSGR vervolgens direct navraag bij de burger gedaan om de ontbrekende informatie alsnog aan te leveren. Pas als burgers ná 6 weken niet hadden gereageerd of geen informatie hadden ingestuurd, stuurde de BSGR een afwijzing. In ruim 85% van deze afwijzingen, diende de burger opnieuw een "papieren" kwijtscheldingsverzoek in. Een omslachtig, handmatig en tijdrovend proces voor zowel burgers als de BSGR. Het kwam ook geregeld voor dat burgers informatie al eerder hadden opgestuurd naar de BSGR, maar waarbij de informatie bij het IB nog steeds ontbrak.

Een groot gedeelte van deze handmatige ingediende kwijtscheldingsverzoeken wordt alsnog toegewezen omdat het IB bij het onderdeel vermogen gebruik maakt van de stand van begin 2017 bij de belastingdienst. Op het moment van aanvraag van kwijtschelding klopt het saldo op de bankrekening van belastingplichtigen veelal niet meer waardoor ze alsnog in aanmerking kunnen komen voor kwijtschelding. In 2018 zijn er 14.566 kwijtscheldingsverzoeken handmatig afgehandeld, tegenover 17.620 handmatige verzoeken in 2017.

In 2018 heeft de BSGR eerst een analyse gedaan op de uitkomst van het IB als er slechts één blokkade code werd geconstateerd. In plaats van direct een verzoek om informatie naar de burger te sturen, werd eerst gecontroleerd of de BSGR al wél over deze ontbrekende informatie beschikte óf dat de BSGR over meer recente informatie beschikte dan het IB. Op basis van deze informatie kan de BSGR wel een definitieve beoordeling van het kwijtscheldingsverzoek doen.

Van 3.525 kwijtscheldingsverzoeken met maximaal één blokkadecode vanuit het IB, beschikte de BSGR in 2.396 verzoeken wel over deze bij het IB ontbrekende informatie. Hierdoor konden deze kwijtscheldingsverzoeken direct worden beoordeeld en toegekend. Burgers hebben in 2018 dus direct de juiste afhandeling gekregen op basis van de meest recente informatie.

Dit heeft er toe geleid dat er voor 2018 in totaal 21.828 gevallen (19.432 regulier + 2.396 extra op basis van recente informatie bij de BSGR) via het IB kwijtschelding is verleend (voor verzoeken betrekking hebbend op het heffingsjaar 2018). In 2017 betrof dit 17.517 gevallen.

In 2018 zijn er in totaal 36.116 verzoeken om kwijtschelding binnen gekomen bij de BSGR, iets meer dan in 2017 toen er 35.129 kwijtscheldingsverzoeken binnen kwamen. In 3.530 gevallen was er sprake van een eerste kwijtscheldingsverzoek. In 2017 waren dit er nog 3.401.

Van de behandelde handmatige kwijtscheldingsverzoeken in 2018 is 84,1% binnen de gestelde termijn van 6 weken afgehandeld, 10,9% binnen de termijn van 6 tot 12 weken, en 4,5% heeft een doorlooptijd gekend van 12 weken of langer. Slechts 0,6 procent is nog in behandeling. Veel kwijtscheldingsverzoeken worden niet volledig ingediend, waardoor snelle behandeling niet mogelijk is. Er moet soms meerdere keren om informatie worden gevraagd, waardoor er wachtbestanden ontstaan en het proces niet opgestart of afgerond kan worden.

In 2018 zijn er overal dus meer kwijtscheldingsverzoeken toegekend en minder afgewezen.

Overzicht kwijtscheldingsverzoeken 2018 per deelnemer

	Openstaand per ultimo 2017 ¹	Ontvangen in boekjaar 2018 ²	Handmatig afgewezen in boekjaar 2018	Handmatig toegewezen in boekjaar 2018	Automatisch toegewezen in 2018 via IB ³	Openstaand per ultimo 2018
Bodegraven-reeuwijk	12	585	105	456	30	6
Gouda	55	3.676	667	705	2.328	31
HHRS van Rijnland	478	35.385	6.366	7.822	21.472	203
Katwijk	20	1.350	227	295	836	12
Leiden	122	6.541	1.319	1.492	3.811	41
Oegstgeest	13	463	74	108	291	3
Voorschoten	13	671	137	133	410	4
Wassenaar	17	787	137	132	530	5
Waddinxveen	5	552	91	108	352	6
Zoeterwoude	2	113	28	19	67	1
Totaal	737	50.123	9.151	11.270	30.127	312

¹ = aantal wijkt af t.o.v. rapportage 2017 ivm vernietiging aanslagen in 2018 over voorgaande belastingjaren

² = Een kwijtscheldingsverzoek voor de BSGR kan op regels van meerdere deelnemers betrekking hebben. Dit leidt ertoe dat de werkelijk binnengekomen aanvragen lager uitvallen dan de hierboven gepresenteerde cijfers. Het bovenstaand overzicht geeft de totale populatie van kwijtscheldingen weer, inclusief kwijtscheldingen die betrekking hebben op oudere belastingjaren.

³ = inclusief toewijzing door gebruik te maken van recentere informatie bij de BSGR

Dwanginvordering

Beroepen kwijtschelding & bezwaren tegen invorderingsmaatregelen

De beroepschriften kwijtschelding in 2018 zijn met 1.133 stuks ten opzichte van 2017 met 1.167 stuks nagenoeg gelijk gebleven. In het overgrote deel van deze beroepschriften was er sprake van incompleetheid bij de initiële aanvraag. Van het aantal beroepschriften in 2018 is uiteindelijk bijna 60% alsnog toegekend. De meest voorkomende reden van toewijzing is het verstrekken van recentere informatie door de burger dan de informatie waar de BSGR zijn besluit op heeft genomen.

Het aantal bezwaarschriften tegen de invorderingsmaatregelen ligt met 398 stuks in 2018 weer lager dan in 2017 toen er 466 bezwaarschriften werden ingediend. Deze daling is net als de stijging in 2017 verklaarbaar door de Berichtenbox in 'Mijn Overheid'. In 2017 hadden veel burgers hun originele aanslag (digitaal) gemist, en werden zich hiervan pas bewust toen zij een aanmaning (inclusief aanmaningskosten) via de post ontvingen.

In 2018 is er door de BSGR middels aanmaningen en dwangbevelen voor circa € 2,3 miljoen aan invorderingskosten opgelegd aan burgers. In het kader van maatschappelijk verantwoord invorderen wordt er momenteel landelijk aandacht besteed aan het feit dat de (semi)overheid geen kosteloze betalingsherinnering aan burgers verstuurt, maar direct overgaat tot het in rekening brengen van kosten.

Dwanginvordering

In 2018 zijn er wederom meer aanmaningen verstuurd dan in het jaar 2017. Waren het in 2017 97.784 stuks, in 2018 waren het ruim 100.000. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat de aanmaningen van december 2017 pas begin 2018 zijn verstuurd. Het aantal dwangbevelen is ten opzichte van 2017 met ruim 7% gedaald, van 34.111 stuks naar 31.589 stuks.

De deurwaarders hebben in 2018 de opdracht gekregen om beslissingen te nemen aan de deur. "Zacht" waar het kan, "hard" waar het nodig is. Enerzijds bijvoorbeeld door schriftelijke toestemming voor toetsing kwijtschelding te verzorgen zodat de BSGR dit verder kan afhandelen, anderzijds door het leggen van beslag als dit noodzakelijk is.

In 2018 is er 115 keer een aankondiging van binnentreding conform artikel 444 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan burgers verstuurd. In 27 gevallen is er daadwerkelijk een binnentreding geweest in aanwezigheid van de politie en Hulpofficier van Justitie voor het leggen van beslag op roerende zaken.

In 2018 is in samenwerking met Belastingssamenwerking West Brabant zes keer de scanbus ingezet. Deze bus is voorzien van apparatuur om kentekens van voertuigen te herkennen die een openstaande post bij de BSGR hebben. Op de voertuigen kan eventueel direct beslag gelegd worden.

Bij deze acties zijn er ruim 20.000 kentekens gescand, waarbij er ruim 50 keer een hit was op een voertuig. De acties hebben geleid tot 23 directe (deel)betalingen (via cash/PIN), 18 betalingsregelingen, 15 keer beslag op het betreffende voertuig, en 4 voertuigen zijn ter plekke afgesleept.

In 2019 zal de frequentie van de inzet scanbus verder worden opgevoerd.

In totaal werd er in 2018 voor € 280.000,- via PIN/contant afgerekend bij de BSGR en deurwaarders.

Loonvordering

In 2018 is er in totaal 7.059 keer succesvol loonbeslag gelegd, terwijl dit er in 2017 nog 9.568 gevallen succesvol was. De belangrijkste verklaring voor deze daling is dat er sprake is van steeds meer langlopende loonbeslagen, soms zelfs voor meerdere jaren. Steeds meer werkgevers en uitkeringsinstanties wisselen middels hun eigen inlognaam en wachtwoord hun gegevens digitaal uit met de BSGR.

Betalingsregelingen

Belastingplichtigen kunnen onder bepaalde restricties en voorwaarden zelf een betalingsregeling met de BSGR treffen via de website. Buiten de mogelijkheid tot automatische incasso in 8 termijnen, worden er jaarlijks duizenden betalingsregelingen getroffen met burgers. In 2018 werden er 2.430 betalingsregelingen door burgers zelf via de website afgesloten, van de in totaal afgesloten 17.565 betalingsregelingen.

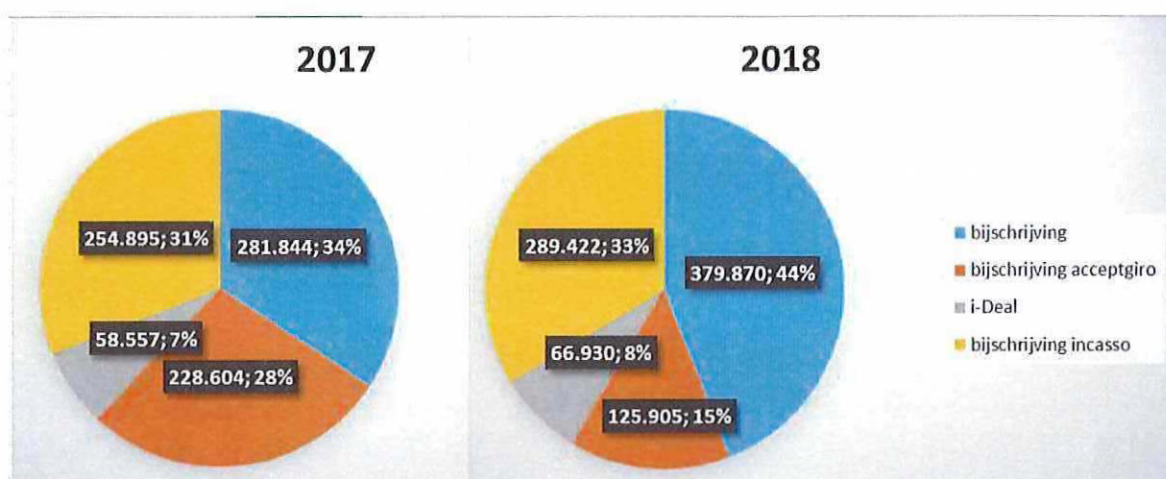
Onvermogen/schuldhelpverlening

Officiële instanties die zijn aangesloten bij de NVVK (Nederlandse Vereniging voor Schuldhelpverlening & Sociaal Bankieren) kunnen digitaal gegevens ophalen, verwerken en uitwisselen met de BSGR. Dit gebeurt steeds meer. Eind 2018 waren er in totaal 520 lopende dossiers Schuldhelpverlening, 3.000 dossiers Bewindvoering, en 360 overige dossiers. Voor al deze dossiers wordt de invordering door de BSGR voor 3 jaar opgeschort.

Betaalmethoden

De afgelopen jaren zijn er nieuwe betalingsmethoden toegevoegd omdat daar publiekelijk vraag naar was. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste betaalmethoden van de BSGR. Opvallend is de verschuiving van betaling via acceptgirokaarten naar betaling via electronic banking en de groei in betaling via iDEAL.

In 2018 zijn er ruim 46.000 betalingen handmatig door de BSGR verwerkt (geen of verkeerd subjectnummer/omschrijving, etc.)

Let op : weergave incasso is 1 termijn van standaard 8 termijnen
weergave acceptgiro is 1 termijn van standaard 2 termijnen

Telefonie

In het volgende overzicht zijn de aantallen gesprekken ten opzichte van vorig jaar weergegeven. Daarbij is te zien dat er sprake is van ongeveer hetzelfde aantal binnenkomende telefoongesprekken ten opzichte van vorig jaar. Toch zijn er grote inhoudelijke verschillen tussen 2018 en 2017.

In 2017 was het telefonische keuzemenu met name gericht op selfservice door de burgers (bv kwijtscheldingsformulier aanvragen). Er waren echter veel klachten over het keuzemenu en veel gesprekken werden door burgers voortijdig verbroken.

In 2018 is de selfservice via het telefoonmenu stopgezet, en is de optie om direct een medewerker aan de lijn te krijgen toegevoegd. Hierdoor is het aantal klachten qua doorlooptijd en bereikbaarheid drastisch gedaald. Ook het aantal voortijdig verbroken gesprekken is door het toevoegen van deze optie met ruim 70% gedaald. Er is derhalve sprake van veel meer daadwerkelijk tot stand gekomen telefoongesprekken.

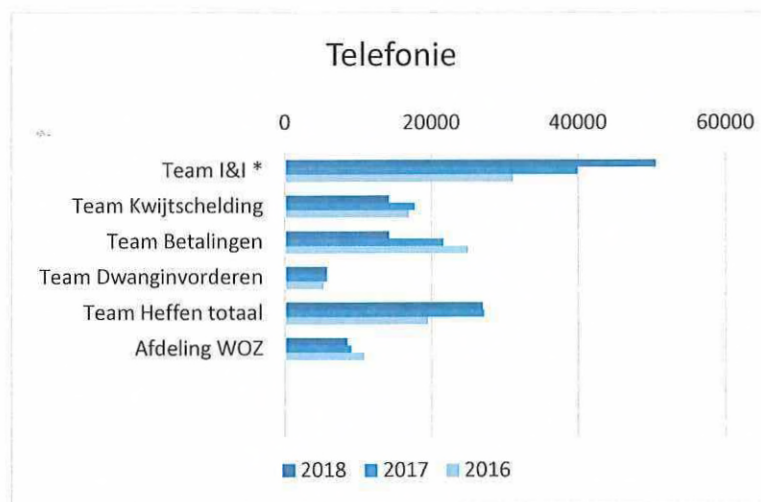

Het serviceniveau in 2018 is verder gestegen naar 98% (= gesprek beantwoord binnen 10 seconden). De meeste telefoongesprekken zijn verwerkt in de maanden waarin het merendeel van de aanslagen en aanmaningen verstuurd wordt.

Aantallen telefoongesprekken en serviceniveau over 2018 / afdeling I&I

	2017		2018	
	Aantal	Service %	Aantal	Service %
Januari	4.828	97,2	5.623	98,7
Februari	9.114	95,6	8.490	98,9
Maart	11.222	97,7	9.904	98,4
April	5.971	97,8	8.330	98,5
Mei	10.183	97,6	9.906	98,5
Juni	8.199	97,7	7.884	97,7
Juli	6.418	98,0	7.681	95,4
Augustus	7.575	98,0	7.671	98,1
September	5.565	98,5	4.943	98,2
Oktober	5.918	97,8	6.334	97,5
November	6.520	97,6	5.337	97,6
December	3.627	97,3	2.727	97,8
Totaal	85.140	97,5	84.830	98,0

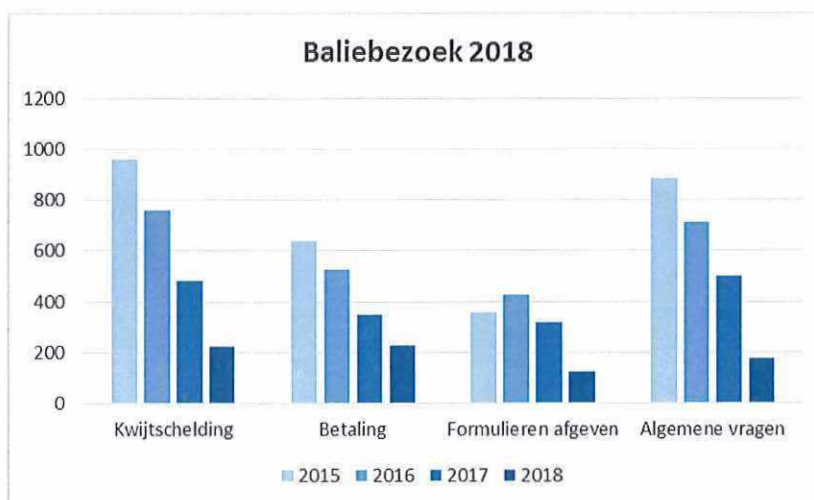
In onderstaand overzicht is aangegeven waar de binnenkomende telefoon in eerste instantie wordt opgenomen. Uiteraard kan het zijn dat er vervolgens doorverbonden moet worden.

* = alle gesprekken waarbij voor 'direct medewerker aan de lijn' wordt gekozen.

Balie BSGR

Aan de balie van de BSGR zijn wederom minder bezoeken gebracht dan vorig jaar. Bij de meeste bezoeken komt men om te betalen of voor hulp bij het invullen van het kwijtscheldingsformulier. In 2017 werd er in 482 gevallen hulp geboden bij het invullen van een kwijtscheldingsverzoek, terwijl dit in 2018 nog maar 224 gevallen waren. Met name het afgeven van formulieren en stellen van vragen is afgenomen door betere informatieverstrekking via internet en een klantgerichte en duidelijkere communicatiestijl in brieven.

Leerbedrijf

Bij Informatie & Inning wordt regelmatig gebruik gemaakt van stagiaires vanuit een administratieve opleiding. Zij nemen met name de simpele klusjes uit handen waardoor de eigen medewerkers zich daar niet mee bezig hoeven te houden. De stagiaires worden begeleid door een teamcoördinator en hun eigen stagebegeleider op school. In 2018 zijn er 5 stagiaires begeleid.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Gewijzigde Begroting december 2018	Realisatie 2018	Realisatie versus begroting	Realisatie 2017
Lasten					
Personeelslasten	1.792	1.585	1.583	2	1.631
Overige goederen en diensten	708	727	686	41	785
Automatisering		123	113	10	0
Bijdrage GDI		185	184	1	
Totaal Lasten	2.500	2.620	2.566	54	2.416
Baten					
Bijdragen deelnemers	-1.400	-2.435	-2.382	-53	-498
Doorbelasting GDI		-185	-184	-1	
Invorderingsopbrengsten	-1.100	0	0	0	-1.918
Totaal Baten	-2.500	-2.620	-2.566	-54	-2.416
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	0	0	0	0
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0	0

Het programma Informatie en Inning kent in totaal een behaald voordeel van € 54K.

De personeelslasten binnen het programma Informatie en Inning laten een onderschrijding zien van € 2K.

De post overige goederen en diensten is met € 41K onderschreden. Deze onderschrijding laat zich met name verklaren door lagere kosten drukwerk (€ 26K) en lagere bankkosten (€ 12K).

De kosten voor automatisering laten een onderschrijding zien van € 10K en worden deels veroorzaakt door lagere kosten (€ 5K) en anderzijds door lagere doorbelastingen (€ 5K).

Tussen bijdrage GDI en doorbelasting GDI zit per saldo geen verschil.

3.2.4 Programma 3: Waarderen

Onderwerp

De BSGR voert voor haar deelnemers de Wet waardering onroerende zaken (de WOZ) uit. Dit omvat naast het waarderen van objecten tevens het beheer van gegevens van objecten, benodigd om tot een juiste jaarlijkse waardebeoordeling en waardevaststelling van die objecten te komen. Deze gegevens en waarden worden beschikbaar gesteld aan de interne processen en externe afnemers.

Onder het gegevensbeheer valt onder andere het onderhouden van de relaties tussen de WOZ en andere Basisregistraties (bijvoorbeeld de basisregistratie BAG bij de gemeenten). De BSGR voert het WOZ proces inclusief de taxaties grotendeels in eigen beheer uit met ondersteuning van inhuurkrachten in piekperioden of wanneer extra inzet gezien de deadlines noodzakelijk wordt geacht.

Alle activiteiten met betrekking tot het behandelen en afdoen van waarde-bezwaren (WOZ-bezwaren), het afhandelen van ingebrekestellingen wegens het uitblijven van een uitspraak binnen de wettelijke beslistermijn met betrekking tot deze bezwaren alsmede het voeren van verweer tegen WOZ-, plicht- en maatstafberoepsschriften horen tevens binnen het takenpakket van de afdeling WOZ.

De uitvoering van de activiteiten dient plaats te vinden conform het toetsingskader alsmede de richt- en tijdslijnen van de Waarderingskamer (WAKA). Zij houdt periodiek toezicht, controleert en beoordeelt gemeenten en samenwerkingsverbanden op de uitvoering van de Wet WOZ.

Wat hebben we gedaan?

Na het bereiken van een mooie mijlpaal in 2017, de upgradering van het algemene oordeel van de Waarderingskamer naar 'goed' (vier sterren), heeft de afdeling WOZ in 2018 behoorlijk onder druk gestaan. Op het personele vlak zijn er behoorlijk wat mutaties geweest die lastig in te vullen blijken te zijn. Deze tendens was op het gebied van inhuur van personeel al zichtbaar maar treft nu ook de structurele invulling van openstaande functies. Voor medewerkers is de huidige arbeidsmarkt een comfortabele, voor de BSGR als werkgever een uitdaging. (Arbeidsvoorwaarden, zowel op salarisgebied als ook op secundaire arbeidsvoorwaarden, maar ook persoonlijke omstandigheden zoals promoties of dicht bij huis kunnen werken hebben ertoe geleid dat WOZ-medewerkers buiten onze organisatie op zoek zijn gegaan naar nieuwe mogelijkheden.) Einde van het jaar zijn een deel van deze functies, na langere tijd open te hebben gestaan, gelukkig weer ingevuld; veelal met medewerkers die aan het begin van een (nieuwe) carrière staan. Voor met name de specialistische taken, onder andere bij de groep niet-woningen, lijkt de concurrentie met andere organisaties op het gebied van arbeidsvoorwaarden te groot. In 2019 zullen deze specialistische taken 'tegen het licht gehouden worden' door middel van een herwaardering. Vorenstaande heeft wel een extra druk gegeven op het bestaande personeelsbestand en heeft ertoe geleid dat er keuzes gemaakt moesten worden op de fundamentele processen. De behoorlijke toename in de WOZ-bezwaren, het waarborgen van (de bereikte) kwaliteit en de personele onderbezetting hebben ertoe geleid dat de voortgang op procesonderdelen minder ver is in vergelijking met voorgaande jaren. Daarbij zijn er duidelijke keuzes gemaakt voor de bedrijfskritische procesonderdelen. Het op orde hebben van de interne beheersmaatregelen, zoals deze de afgelopen jaren zijn bereikt, geeft nu een basis om deze keuzes te kunnen maken.

Verder zijn in 2018 de projecten 'WOZ-BAG-koppeling' en de 'WATERVERDEDIGINGSWERKEN' afgerond en opgenomen in de reguliere werkprocessen. Daarnaast is een aanvang gemaakt met het project 'van inhoud/bruto vloeroppervlakte naar gebruiksoppervlakte bij woningen'. Dit project zal doorlopen tot 1 januari 2022; vanaf dan zal de gebruiksoppervlakte van woningen als basis moeten dienen voor het vaststellen van de WOZ-waarden.

De omvang van de reguliere werkzaamheden bleef ook in 2018 groeiende onder andere door toename van de bezwaar- en beroepsschriften, toename van de omvang van gemeentelijke WOZ-objecten

(areaaluitbreiding) alsmede doorwerking van het stelsel van basisregistraties. De ontwikkelingen op landelijk niveau op dit laatste vlak zullen in combinatie met betere en/of efficiëntere afstemming met de BAG-afdelingen van de gemeenten in het kader van het project 'over naar gebruiksoppervlakte' in de toekomst zorgen voor meer synergie, betere afstemming en daarmee grotere efficiency.

WOZ bezwaar- en beroepsschriften

Bezwaarschriften

In 2018 is een behoorlijke toename van de werkvoorraad WOZ bezwaren zichtbaar. Voor belastingjaar 2018 waren er aan het einde van het jaar 7058 bezwaren binnengekomen.

WOZ bezwaren	Totaal aantal WOZ bezwaren	Totaal aantal Woning bezwaren	Totaal aantal Niet-Woning bezwaren
2015	3881	2517	1364
2016	4146	3024	1122
2017	5111	3918	1193
2018	7058	6064	994

Ondanks dit aantal ligt het percentage bezwaren iets onder de landelijke cijfers (2,16% versus 2,2%). In deze laatste cijfers zijn, conform de normen van de kengetallen van de Waarderingskamer, niet meegenomen:

- objecten waarvoor zowel een eigenaar- als gebruikersbezwaar is ingediend;
- alle objecten waarvoor een informeel bezwaar is ingediend;
- ambtshalve bezwaarschriften.

De mogelijkheid voor het indienen van een informeel bezwaar heeft, zoals verwacht, een behoorlijk 'aanzuigend' effect maar past binnen de wens tot laagdrempelig contact met de overheid. Het aantal blijft groeiende (2018: 1406 ten opzichte van 775 in 2017).

WOZ bezwaren op objectniveau (*)	Totaal aantal WOZ bezwaren	Totaal aantal WOZ bezwaren excl. informele bezwaren	Totaal aantal WOZ bezwaren excl. informele en ambtshalve bezwaren	Totaal aantal WOZ bezwaren excl. informele, ambtshalve en ingetrokken bezwaren
2015	3465	3465	3024	2887
2016	3891	3713	3486	3208
2017	4796	4047	3902	3377
2018	6513	5107	5042	4490

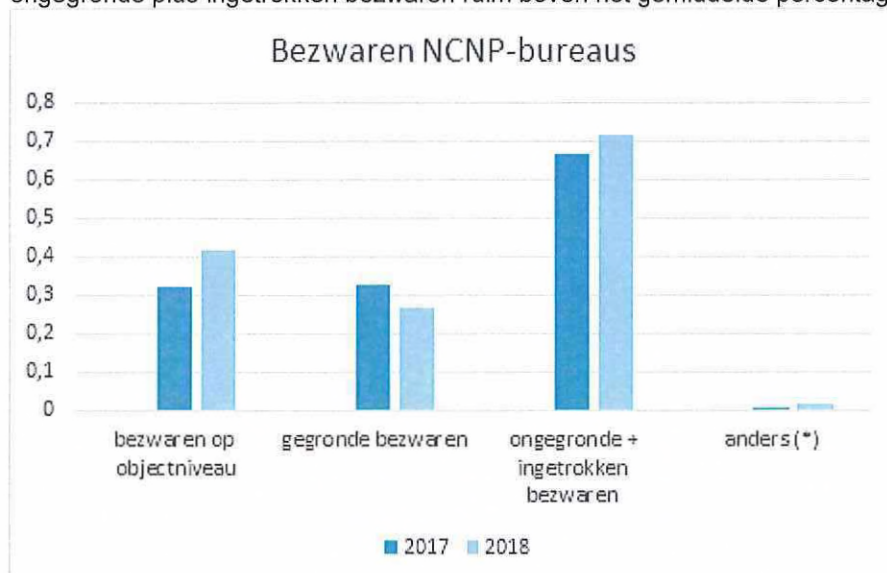
(*) ontdubbeld indien zowel huurders- als eigenarenbezwaar is ingediend

De toename van het aantal WOZ-bezwaren is ook op landelijk niveau zichtbaar. De belangrijkste reden die daarvoor kan worden aangedragen is, naast de openbaarheid van de WOZ-waarde, de enorm stijgende verkoopprijzen op de woningmarkt. Daarnaast is het aantal bezwaren No-Cure-No-Pay bureaus (NCNP) binnen het werkgebied van de BSGR wederom enorm gestegen en ligt 4-5% hoger dan de landelijk beschikbare cijfers (www.waarderingskamer.nl: feiten over de WOZ, juli 2018).

Het aandeel NCNP op het totaal aantal bezwaren is toegenomen van 32% naar 42%. Wanneer er naar absolute aantallen bezwaren wordt gekeken is de stijging enorm: van 1265 bezwaren in 2017 naar 2107 in 2018: een toename van 65%! Het behoeft geen toelichting dat deze werkvoorraad heeft geleid tot een VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN BDO Audit & Assurance B.V.

toename van de workload. Alhoewel sturing hierop lastig is omdat het voornamelijk externe invloeden zijn die hier een rol spelen, zal er dan ook in belastingjaar 2019 extra aandacht zijn voor deze specifieke groep bezwaren. Een positieve noot op dit specifieke deel van de bezwaren is dat het percentage ongegronde plus ingetrokken bezwaren ruim boven het gemiddelde percentage BSGR-breed uitkomt.

Voor belastingjaar 2018 moet per 31-12-2018 voor 35 bezwaarde objecten nog taxatie-technische uitspraak gedaan worden.
(*) Anders kan zijn vernietigd of nog niet afgerond (ingediend in 2018)

Naar aanleiding van de (landelijke) opmars van de NCNP-bureaus, nu ook zichtbaar buiten het gebied van de WOZ, is door de ministeries van Financiën en van Justitie en Veiligheid in het vierde kwartaal van 2018 een onderzoek ingesteld naar ongewenste praktijken van NCNP-bureaus. Een laagdrempelige toegang tot het maken van bezwaar blijft belangrijk; het onderzoek zal zich voornamelijk richten op het huidige 'verdienmodel' voor de NCNP-bureaus; het uiteindelijke (lage) belastingvoordeel voor de burger (of bedrijf) staat in geen verhouding tot de uitgekeerde (hoge) kostenvergoedingen. In 2019 zal duidelijk worden of de huidige systematiek landelijk blijft bestaan of dat er voor aanpassingen of alternatieven gekozen zal gaan worden.

De bezwaarschriften belastingjaar 2018 zijn per 31-12-2018 voor circa 92% afgerond; eind 2018 moest nog voor 552 openstaande objecten een uitspraak verzonden worden. Met een aantal (grote) belanghebbenden zijn nog (informatieve) gesprekken/hoorzittingen gaande of wordt nog informatie uitgewisseld, een aantal bezwaarschriften is ingediend na 15 november 2018 (wettelijk verlengde afhandelingsstermijn) en voor 494 objecten zijn verdagingsbrieven verzonden, op grond van artikel 7:10 van de Algemene Wet Bestuursrecht. Deze uitspraken op bezwaar worden uiterlijk 11 februari 2019 verzonden.

Een opmerkelijke conclusie uit de belastingrapportage 2017 bleek de toename van het aantal ingediende bezwaarschriften per brief. De toename bleek na verdere analyse voornamelijk te komen door een toegenomen aantal bezwaarschriften door NoCureNoPay (NCNP)-bureaus. Deze handmatige verwerkingen zijn arbeids- en dus personeelsintensief; In 2018 hebben we ingezet op een digitale verwerkingsmogelijkheid met de grotere NCNP-bureaus; zij kunnen nu via een mogelijkheid in de Portal van BakerWare digitale dossiers opladen en monitoren. Dit heeft als positief neveneffect dat het ook een beter en actueler beeld over de status van deze dossiers oplevert.

Onder 'Wijze van indienen WOZ bezwaar Anders' vallen de bezwaarschriften welke ambtshalve of per e-mail zijn ingediend.

Wederom is het percentage ongegronde plus ingetrokken bezwaren redelijk stabiel gebleven. Dit schommelt de afgelopen jaren rond de 55%. De landelijke kengetallen (Bron: www.waarderingskamer.nl) laten een percentage 'gegrond' tussen de 43-44% zien (2017, cijfers voor 2018 zijn nog niet beschikbaar). Het percentage gegronde bezwaren voor de BSGR sluit hier bij aan.

(*) inclusief informele bezwaren

(**) Anders kan zijn vernietigd of nog niet afgerond (ingediend in 2018)

Beroepschriften

In het verlengde van de stijging van het aantal WOZ bezwaren, is ook een stijging van het aantal beroepszaken in 2018 te constateren. Er is in 2018 voor totaal 272 objecten een beroep ingediend ten opzichte van 170 objecten in 2017. De stijging betreft voornamelijk WOZ-beroepszaken. Het aantal ingediende plicht-, maatstaf en parkeerberoepen is licht gestegen van 50 in 2017 naar 59 in 2018.

Deze stijging wordt mede beïnvloed door de NCNP-bureaus immers het aandeel van belanghebbenden die zich, na de bezwaarfase, ook in de beroepsfase voor een WOZ-dossier laten bijstaan door een NCNP-bureau is in 2018 gestegen tot bijna 65%. Dit gaat gepaard met hogere kostenvergoedingen.

Einde 2018 stonden er nog 119 beroepschriften open ter afhandeling. Het betreft 98 WOZ-beroepen en 21 plicht-, maatstaf- of parkeerberoepen.

WOZ beroepen

Er is in kalenderjaar 2018 op 165 objecten een uitspraak op een ingediend beroep afgehandeld. Voor 46 objecten (28%) is voorafgaande aan de zitting een compromis gesloten. Voor dossiers die bij de rechtbank zijn voorgekomen is in iets meer dan 70% van de uitspraken het beroep ongegrond verklaard of ingetrokken.

Plicht-, Maatstaf- en parkeerberoepen

De plicht-, maatstaf- en parkeergeschillen kennen weliswaar in de beroepsfase een stijging van 18% maar absoluut gezien gaat het om een kleine toename van 9 dossiers. In circa 40% van de gevallen is voorafgaande aan de zitting een compromis met belanghebbende of diens gemachtigde bereikt. Wanneer het beroepschrift ter zitting is beslecht, werden deze op één na, allemaal hetzij ongegrond verklaard, hetzij ingetrokken.

Belangrijke verdere ontwikkelingen zijn in 2018 geweest:

- ✓ Het verder terugbrengen van het aantal nog te waarderen objecten in 2018 is, gezien de wijzigingen in het personeelsbestand en de lastige structurele invulling in combinatie met de aantallen bezwaaren beroepschriften, niet gelukt; daar waar op 1 januari 2018 voor 78 WOZ objecten nog geen waarde was vastgesteld, is dit aantal op 1 januari 2019 opgelopen naar 352 WOZ objecten. Deze hebben nagenoeg allemaal betrekking op belastingjaar 2018. Deze aantallen vallen voor de gemeenten Zoeterwoude, Wassenaar, Waddinxveen, Voorschoten en Oegstgeest binnen de normaantallen van de Waarderingskamer. Met name in de gemeente Gouda staan nog relatief veel objecten ter waardering open (148 stuks), mede door de tijdelijke 'mutatiestop' in het kader van het project 'over naar gebruiksoppervlakte'. Deze zullen in het eerste kwartaal van 2019 in elk geval worden teruggedrongen naar aantallen welke binnen de normenkaders van de Waarderingskamer vallen.

- ✓ De eerste opzet van het kwaliteitsdashboard WOZ is verder uitgebreid. De belangrijkste (kwaliteits-)controles, welke aansluiten op de zelfevaluaties en de bijbehorende beoordelingsprotocollen van de Waarderingskamer, hebben in 2018 meer mogelijkheden tot tussentijdse controles en sturing op taxatie-technisch vlak gegeven. Ook de uitbreiding van volledigheds- en voortgangscontroles die zijn opgenomen in de ISAE leveren een bijdrage aan het 'up-to-date' zijn van de data en zodoende verdere optimalisering van de kwaliteit van de WOZ-waarden.
- ✓ De Waarderingskamer is op 4 januari 2019 op bezoek geweest voor haar jaarlijkse controle 'Kwaliteit van de herwaardering'; dit jaar zijn de gemeenten Wassenaar en Oegstgeest geselecteerd voor dit onderzoek. Deze controle is gericht op het verkrijgen van toestemming van de Waarderingskamer om de aanslagen 2019 te mogen verzenden. Voor de overige gemeenten worden er digitaal gegevens ter beschikking van de Waarderingskamer gesteld op basis waarvan zij de controle uitvoeren. Deze controles zijn gericht op het verkrijgen van toestemming van de Waarderingskamer om de aanslagen 2019 te mogen verzenden.
Zodra de definitief opgestelde rapportages, welke individueel per gemeente worden opgeleverd, ter beschikking zijn, zullen deze worden teruggekoppeld aan de individuele gemeenten. Tot en met 1 februari 2019 zullen er nog additionele controles worden uitgevoerd en zal de herwaardering verder worden afgerond.
- ✓ In 2018 is er wederom veel aandacht geweest voor de (persoonlijke) ontwikkeling van medewerkers op de afdeling WOZ. Er is organisatie-breed een kennissessie gehouden op het vlak van de AVG. Ook zijn in de digitale leeromgeving (SkillsTown) verplichte leermodules op dit vlak door alle medewerkers gevolgd.

Een aantal medewerkers heeft op de valreep nog de opleiding tot WOZ-taxateur 'oude stijl' afgerond. Deze komt per 2019 te vervallen en wordt vervangen door een nieuwe, meer modulaire opleiding. Medewerkers van de BSGR (afdelingen WOZ en Heffen gezamenlijk) hebben in het vierde kwartaal 2018 aan een incompany 'Pilot-opleiding' voor het basisdeel WOZ deelgenomen. Naar verwachting zullen zij tot de eerste examenkandidaten behoren voor de WOZ-opleiding 'nieuwe stijl'. De overige modules van deze nieuwe opleiding zullen in 2019 worden doorontwikkeld (modules gegevensbeheer, taxateur woningen, taxateur niet-woningen, coördinator en juridisch medewerker); het niveau van de cursus is meer dan in de 'oude stijl' afgestemd op de inhoudelijke werkzaamheden en verantwoordelijkheden van de WOZ-medewerkers.

Daarnaast zijn ook individuele cursussen gevolgd en heeft een incompany-cursus 'actualiteiten WOZ' plaatsgevonden. Voor een aantal collega's inmiddels verplichte permanente educatie omdat deze zijn ingeschreven in het NRVt (Nederlands Register Vastgoed Taxateurs).

- ✓ De voormeldingen WOZ-waarde zijn in 2018 niet in volle omvang ingezet. Er is een keuze gemaakt om aan de primaire processen voorrang te verlenen. Dit heeft geresulteerd in een kleinschaligere variant waarbij iets meer dan 5.600 belanghebbenden zijn aangeschreven. Deze burgers hebben in november en december 2018 op digitale wijze de mogelijkheid gekregen om niet alleen de objectkenmerken, die dienen als basis voor de waardering van hun woning te bekijken en te controleren, maar tevens de mogelijkheid om vooraf de waarde te bekijken.
Er zijn op deze voormeldingen 1.970 reacties gegeven; een respons van circa 35%.
- ✓ In 2018 is er veel aandacht geweest voor de (mogelijke) invloed van duurzaamheidselementen op de WOZ-waarde en de mogelijkheid om de zonnepanelen niet mee te rekenen als onderdeel van waardering van woningen. Deze discussie zou niet alleen betrekking moeten hebben op zonnepanelen maar zou het hele scala van duurzaamheidselementen moeten bevatten.

In praktijk betekent dit dat uit marktanalyse(s) van verkoopprijzen de conclusie zou moeten volgen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

of 'sec' de aanwezigheid van zonnepanelen, of in breder perspectief de aanwezigheid van duurzaamheidselementen bij een woning, al dan niet leidt tot het realiseren van een hogere verkoopprijs. Deze analyse zal in het eerste kwartaal van 2019 worden uitgevoerd.

Op grond van een rechterlijke uitspraak van het Gerechtshof Arnhem (GHARL: 2018-3558) en de richtlijn zoals deze gepubliceerd is door de Waarderingskamer is wel duidelijk dat gemeenten geen beleidsvrijheid hebben als het gaat om het al dan niet rekening houden met zonnepanelen in de waardebeoordeling. Wel kan een gemeente ervoor kiezen om in de belastingverordening te bepalen dat zonnepanelen niet worden betrokken in de heffing van de ozb. In de verordening moet in dat geval dan een facultatieve vrijstelling worden opgenomen.

- ✓ Met het project 'van inhoud/bruto vloeroppervlakte naar gebruiksoppervlakte bij woningen' is eind 2017 aangevangen. Inmiddels zijn we een goed jaar onderweg en loopt het budget redelijk tot goed in pas met de voortgang op het project.

Eind 2018 is voor ongeveer 26% van het totaal aantal woningen een gebruiksoppervlakte vastgelegd. In de gemeente Gouda heeft de focus vooral gelegen op de grondgebonden woningen (72% afgerond) en in de gemeente Leiden zijn medewerkers in een subgroep met de gestapelde bouw begonnen (87% afgerond). Beide deelverzamelingen vereisen een specifieke benadering en een andere systematiek waardoor we verwachten op deze wijze een efficiënte doorontwikkeling op de andere gemeenten te kunnen realiseren.

Er is in de aanloopfase veel tijd besteed aan overleg met BAG afdelingen van de gemeenten Leiden en Gouda hetgeen heeft geresulteerd in uniforme afspraken over uitgangspunten en processen. Van cruciaal belang is om nu niet alleen projectmatig te denken maar dit alvast door te vertalen naar de (toekomstige) procesfase. Er zijn op dat vlak enorme stappen gemaakt! Deze successen zijn in september ook met de andere deelnemende gemeenten gedeeld, waarbij de BAG-medewerkers van beiden gemeenten hun ervaringen hebben gedeeld. Daarnaast is aan de overige gemeenten een planning afgegeven zodat zij de nodige voorbereidingen kunnen treffen. Met name de (tijds) beschikbaarheid van bouwtekeningen is cruciaal voor slagen van het project maar daar is tijdelijk vaak wel extra capaciteit bij de gemeenten voor nodig.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Gewijzigde Begroting december 2018	Realisatie 2018	Realisatie versus begroting	Realisatie 2017
Lasten					
Personeelslasten	2.124	2.150	2.120	30	2.013
Overige goederen en diensten	147	298	323	-25	190
Automatisering		345	297	48	
Project overgang waarden naar gebruiksoppervlak		337	325	12	
WOZ-BAG/LV-WOZ	0	0	0	0	27
Totaal Lasten	2.272	3.130	3.066	64	2.231
Baten					
Bijdragen deelnemers	-2.272	-2.793	-2.741	-52	-2.205
Totaal Baten	-2.272	-2.793	-2.741	-52	-2.205
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	0	337	325	12	26
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	-295	-295	0	-50
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	295	295	0	50
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	0	-337	-325	-12	-26
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0	0

Het programma Waarden kent in totaal een behaald voordeel van € 64K.

De personeelslasten binnen het programma Waarden laten een onderuitputting zien van 30K. De hogere uitgaven (€ 25K) bij overige goederen en diensten worden verklaard door een hoger aantal vergoedingen voor proces-, gerechts- en griffiekosten. De uitgaven voor automatisering laten een onderuitputting zien van € 48K en worden deels veroorzaakt door lagere kosten (€ 25K) en anderzijds door lagere doorbelastingen (€ 23K).

3.2.5 Programma 4: Overhead

Onderwerp

De directie, de staf en alle ondersteunende activiteiten ten behoeve van de primaire programma's zijn binnen dit programma ondergebracht. Hieronder vallen de taken met betrekking tot interne controle werkzaamheden, management informatie, de financiële administratie, bestuur & beleid, communicatie en de P&O werkzaamheden. Ook zijn de kosten van de leidinggevenden van de afdelingen in het primaire proces onder dit programma verantwoord. Aansluiting is hierbij gezocht bij wat er in het BBV over het taakveld overhead staat beschreven.

Wat hebben we gedaan?

In februari 2019 is de ISAE3402 type II-rapportage over 2018 opgesteld en voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant. Het betrof wederom een schone verklaring zonder beperking.

In 2018 werden een drietal Europese aanbestedingen gehouden. Dit betrof de diensten voor telefonie, inhuur uitzendkrachten en schoonmaakdiensten. Respectievelijk zijn de eerste twee afgerond. Voor schoonmaakdiensten is in januari 2019 het programma van eisen gepubliceerd. In 2018 bedroegen de totale kosten van deze diensten € 261K.

Per 1 april 2016 zijn er wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) doorgevoerd. Met ingang van het begrotingsjaar 2018 zijn deze wijzigingen van het BBV voor gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. De wijzigingen zijn voor een groot deel in de (meerjaren)begroting 2018 reeds doorgevoerd, zoals de financiële kengetallen, de geprognosticeerde balans en de meerjarige EMU-saldi. De verantwoording in taken heeft bij de begroting 2019 en begrotingswijziging BBV (2018), in combinatie met het kostprijscalculatiemodel plaatsgevonden.

In oktober 2018 is de managementletter van de accountant verschenen. In de managementletter is aangegeven dat de kwaliteit van de processen als goed wordt bestempeld. De managementletter 2018 laat geen noemenswaardige tekortkomingen zien.

De zomerperiode van 2018 is benut om het inkomende factureringsproces te digitaliseren. Dit wordt gedaan met het programma Elvy wat bij meerdere belastingsamenwerkingen wordt gebruikt. In oktober is dit programma live gegaan.

Vanuit P&O is er verder uitvoering gegeven aan personeelsontwikkeling binnen de BSGR (zie verder onder paragraaf 3.3.3).

De taken van bestuur en beleid hebben zich met name geconcentreerd op informatiebeveiliging en privacy. (zie paragraaf 3.2.1)

Voor wat betreft communicatie is ook in 2018 nog aandacht gegeven aan het klantvriendelijker schrijven van brieven. Dit heeft plaatsgevonden onder begeleiding van een extern bureau. Inmiddels zijn de meest gebruikte brieven herschreven. Tevens is gewerkt aan een meer moderne en klantvriendelijke versie van de BSGR website die medio 2018 live is gegaan.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Gewijzigde Begroting december 2018	Realisatie 2018	Realisatie versus begroting	Realisatie 2017
Lasten					
Personeelslasten	749	1.007	997	10	650
Kapitaalslasten	140	179	135	44	124
Automatiseringskosten	1.150	490	478	12	1.149
Huisvestingslasten	864	768	759	9	755
Overige goederen en diensten	650	326	285	41	446
Aanvulling Rekening Courant positie	0	0	0	0	83
Totaal Lasten	3.553	2.770	2.654	116	3.207
Baten					
Bijdragen deelnemers	-3.553	-2.770	-2.654	-116	-3.207
Totaal Baten	-3.553	-2.770	-2.654	-116	-3.207
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	0	0	0	0
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0	0

Het programma Overhead (voorheen Directie en Bedrijfsvoering) laat aan de lastenkant een voordeel zien ad € 116K.

De personeelslasten van het programma Overhead laten een onderuitputting zien van € 10K. De kapitaalslasten zijn onderschreden met een bedrag ad € 44K.

Er is sprake van een voordeel op de automatiseringskosten ad € 12K. Dit wordt deels veroorzaakt door lagere kosten (€ 8K) en anderzijds door lagere doorbelastingen (€ 4K).

De onderschrijding met betrekking tot de huisvestingslasten bedraagt € 9K.

Overige goederen en diensten laten een onderuitputting zien ad € 41K en hebben betrekking op een diversiteit aan uitvoeringskosten. De grootste onderschrijdingen betreffen de externe advieskosten ad € 24K en de accountantskosten ad € 15K.

3.2.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onderwerp

Naast de raming van baten en lasten per programma, schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 8) voor dat er een overzicht Algemene dekkingsmiddelen en een bedrag Onvoorzien opgenomen moet worden. Deze posten zijn niet direct aan een van de voorgaande programma's verbonden. Binnen dit programma zijn onder andere de deelnemersbijdragen en de post Flankerend Beleid ondergebracht. Daarnaast komen de financieringslasten en -baten in dit programma tot uitdrukking.

Wat hebben we gedaan?

De post Flankerend Beleid wordt vanwege de privacy van de betrokken medewerkers verantwoord in het programma "Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien". De geraamde onttrekking aan de bestemmingsreserve Flankerend beleid vindt eveneens plaats binnen dit programma.

Wat heeft dat gekost?

x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Gewijzigde Begroting december 2018	Realisatie 2018	Realisatie versus begroting	Realisatie 2017
Lasten					
Onvoorzien	100	0	0	0	0
Flankerend beleid	250	20	4	16	149
Totaal Lasten	350	20	4	16	149
Baten					
Bijdragen deelnemers	-82	-272	-581	309	-1.281
Overige opbrengsten	0	-36	-43	7	0
Treasury	-18	-18	0	-18	-13
Totaal Baten	-100	-326	-624	298	-1.294
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	250	-306	-620	314	-1.145
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	-101	-101	0	-60
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	101	101	0	60
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	-250	-20	-4	-16	-149
Gerealiseerde resultaat	0	-326	-624	298	-1.294

Het totale voordeel op de lasten bedraagt € 16K (inclusief de post Onvoorzien). Het voordeel ten opzichte van de begrotingswijziging december 2018 wordt in zijn geheel verklaard door een onderschrijding van het budget Flankerend Beleid.

Het voordeel aan de batenkant is per saldo met name het gevolg van de onderuitputtingen binnen de programma's.

3.3 Paragrafen

3.3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit van de BSGR bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om niet voorziene uitgaven (tegenvallers) te dekken. Onderdelen van de weerstandscapaciteit kunnen zijn: het vrij besteedbare deel van de algemene reserve en stille reserves.

De BSGR heeft een totaal eigen vermogen per 1 januari 2018 van € 2.094K. Het eigen vermogen per 1 januari 2018 is samengesteld uit de algemene reserve ad € 324K, de bestemmingsreserve Flankerend Beleid ad € 453K en de bestemmingsreserve LV WOZ ad € 23K. Daarnaast bedroeg het nog te besteden rekeningresultaat over 2017 € 1.294K.

Na besteding van het rekeningresultaat in maart 2018 is de samenstelling van het eigen vermogen met € 1.062K gestegen naar € 1.862K. Een bedrag van in totaal € 984K werd vanuit het rekeningresultaat over 2017 bestemd voor het project 'van inhoud/bruto vloeroppervlakte naar gebruiksoppervlakte bij woningen'. De bestemmingsreserve LV WOZ is opgeheven en voor de bestemmingsreserve Flankerend beleid is (abusievelijk) € 101K toegevoegd. Deze laatste toevoeging is bij de verantwoording van de 7-maands rapportage alsnog aan de deelnemers uitgekeerd.

Van het eigen vermogen is alleen de algemene reserve ad € 324K vrij besteedbaar.

Daarnaast beschikt de BSGR over de post "onvoorzien", waarmee onvoorziene, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven kunnen worden gedekt. Deze post bedraagt € 100K.

In 2013 is de notitie Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2013 vastgesteld. In de notitie is het beleid rondom het weerstandsvermogen en de risico's weergegeven. De notitie is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 19 juni 2013. Hierin is vastgesteld dat er een algemene reserve wordt opgebouwd vanaf 2014 tot een maximum van 3% van de totale jaarlijks begrote lasten van de BSGR.

Op grond van artikel 32 lid 4 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.

Binnen de BSGR is een gestructureerd risicomanagement model ontwikkeld (te weten de stappen identificatie, analyse en beoordeling, beheersing van risico's en structurele inpassing in het beleid), tot uiting komend in een ISAE controleraamwerk. Het raamwerk beschrijft het volgende:

- De wijze waarop de belangrijkste processen binnen BSGR, gericht op het waarderen, heffen en invorderen van belastingen, zijn ingericht.
- Per proces wat de doelstelling is.
- Welke risico's kunnen optreden binnen deze processen.
- Welke beheersmaatregelen minimaal moeten zijn ingericht.

Dit raamwerk wordt jaarlijks indien nodig bijgesteld. Aangezien het besluit is genomen om geen assuranceverklaring meer af te laten geven, is het raamwerk voor 2018 bijgesteld, zodat de deelnemers en met name de accountants van de deelnemers voor wat betreft de belastingrapportage kunnen steunen op de ISAE3402 type II-rapportage.

Uit 2018 worden de volgende risico's onderkend:

Risico's	Getroffen maatregelen	Kwantificering
Continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking Het is voor de BSGR als service organisatie van cruciaal belang dat de continuïteit van de gebruikte (belasting)systemen gewaarborgd is. Bij uitval van een systeem zal dit direct van invloed zijn op het serviceniveau van de organisatie.	Om de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking te waarborgen heeft de BSGR een groot aantal interne controlemaatregelen geïmplementeerd. Deze controlemaatregelen worden op periodieke wijze getoetst. Op 29 maart 2018 heeft het dagelijks bestuur ingestemd met het geactualiseerde document ICT Beleid informatiebeveiliging BSGR. Periodiek wordt het Dagelijks bestuur geïnformeerd over de daarin opgenomen maatregelen op ICT gebied.	gemitigeerd
Niet voldoen aan wet- & regelgeving Wet- en regelgeving op het gebied van de diverse belastingsoorten zijn onderhevig aan veranderingen. Deze verandering zullen een directe impact hebben op de bedrijfsvoering en investeringsbeslissingen van de BSGR (Bijv. de landelijke voorziening WOZ)	De BSGR volgt de beleidsontwikkelingen op de voet. In de meerjarenbegroting en jaarplannen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met diverse scenario's. Desalniettemin blijft een veranderende wet-en regelgeving een risico wat niet te vermijden, verminderen of over te dragen is.	p.m.
Flankerend beleid Door een veranderende werkomgeving en het gebrek aan het juiste kennis niveau, zullen additionele stappen ondernomen moeten worden om medewerkers zo efficiënt en effectief mogelijk hun werk uit te kunnen laten voeren.	Binnen de afdelingen wordt ingezet op flankerend beleid: daar waar een medewerker niet (meer) in staat is de steeds sneller elkaar opvolgende ontwikkelingen in de arbeidsinhoud (o.a. als gevolg van basisregistraties) bij te benen zal naar (waardige) alternatieven moeten worden gezocht. Dit beleid zal additionele kosten met zich meebrengen. Tevens worden middels persoonlijke ontwikkelgesprekken medewerkers voorbereid op veranderingen in de in- en externe omgeving.	Hiervoor is een bestemmings-reserve beschikbaar van ca. € 450K
Risico's bij schaalvergroting Groeï waarbij differentiatie verder toeneemt leidt veelal tot kostenstijging en vermindering van de beheersbaarheid en reductie van de kwaliteit.	Verdere schaalvergroting en daarmee verlaging van kosten is alleen een begaanbare weg als de mogelijkheid bestaat tot een verdergaande harmonisatie en standaardisering van beleid, grondslagen en maatstaven. Hiervoor wordt aandacht gevraagd bij de deelnemers. Het kostprijscalculatiemodel (KPC) rekent de kosten door op basis van de gehanteerde systematiek. E.e.a. doet recht aan de beleidskeuzes die de deelnemers hebben gemaakt.	gemitigeerd
Risico's binnen operationele processen Door diverse oorzaken kunnen achterstanden ontstaan in de gegevensverwerking en de belastingopleggingen en inningen. De BSGR en haar deelnemers loopt hierin het risico op vertraagde belastingopbrengsten (renterisico voor deelnemers).	Het bepalen van ambitieuze productiviteitseisen en hier strak op sturen is cruciaal in het voorkomen en elimineren van achterstanden. Reden om periodiek in het jaar over de (ontwikkeling van) werkvoorraden te rapporteren in de vorm van belastingrapportages.	gemitigeerd
Liquiditeitsrisico Het risico bestaat dat BSGR onvoldoende inzicht heeft in de bestaande kasstromen.	De kasstromen binnen BSGR zijn zeer inzichtelijk mede door de beperkte omvang hiervan.	vrijwel nihil
Uittredingsrisico Momenteel bestaat de BSGR uit tien deelnemers, die hun belastingactiviteiten hebben uitbesteed aan de BSGR. Bij uittreding van een deelnemer dient de continuïteit van de bedrijfsvoering gewaarborgd te zijn.	De afspraken met de deelnemers zijn vastgelegd in de aangepaste dienstverleningsovereenkomst, waarin tevens verwezen wordt naar het besluit van het AB d.d. 27 maart 2014 inzake uittreding.	gemitigeerd
Reputatieschade De BSGR is een publieke organisatie met een belangrijke publieke taak. Incidenten, schandalen en maatschappelijke onrust kunnen een negatieve uitwerking hebben op de reputatie en goede naam.	De BSGR werkt bewust aan de relatie met haar deelnemers en belastingplichtigen door in de communicatie dienstverlening en efficiency centraal te stellen en prestaties transparant inzichtelijk te maken. Hiertoe dienen de website en management informatie.	gemitigeerd

Risico's (vervolg)	Getroffen maatregelen	Kwantificering
Privacy de BSGR verzamelt ten behoeve van de belastingheffing en als werkgever de nodige persoonsgegevens. Op de BSGR rust, op grond van de Wet beschermingspersoonsgegevens, de plicht om te voorkomen dat de door de BSGR verzamelde persoonsgegevens niet voor een ander zijn in te zien. Sinds 1 januari 2016 kan dit met hoge boetes bestraft worden. De gegevens mogen alleen gedeeld worden met derden, indien hiervoor een juridische basis bestaat.	Medewerkers binnen de BSGR dienen zich bewust te zijn van het feit dat zij werken met vertrouwelijke gegevens, die zij niet zonder meer met derden mogen delen. Om te toetsen in hoeverre dit bewustzijn actueel is, is er begin 2018 een nulmeting uitgevoerd naar de kennis en het gedrag aangaande dit onderwerp onder de medewerkers. Deze nulmeting vormt de basis voor de wijze waarop het onderwerp privacy in 2018 intern verder onder de aandacht is gebracht. Door het Dagelijks bestuur is op 9 maart 2017 het besluit Gegevensverstrekking vastgesteld. Daarin is ook naar buiten toe een verduidelijking aan de begrenzing van het verstrekken van gegevens door de BSGR neergelegd. Op de weg naar invoering (25 mei 2018) van de Europese Algemene Gegevensbescherming Verordening (AVG) heeft de BSGR het protocol Datalekken geactualiseerd, zijn in voorkomende gevallen verwerkersovereenkomsten gesloten, is er een functionaris voor de Gegevensbescherming bij de Autoriteit Persoonsgegevens aangemeld en is begonnen met de opzet van de benodigde registraties. In de periode augustus - oktober zijn door een extern bureau op de hoofdprocessen, die binnen de BSGR worden uitgevoerd (Heffen, Invorderen, WOZ ed.), zogenaamde Gegevensbeschermings- effectbeoordelingen (PIA's) uitgevoerd (art. 35 AVG). Met dit instrument worden privacyrisico's die bij de uitvoering van deze processen worden gelopen op een gestructureerde en heldere manier in kaart gebracht.	gemitigeerd
Personeelskosten Het zich voordoen van sterke CAO-verhogingen	De BSGR stuurt sterk op de kosten. Daarnaast wordt de personele kosten jaarlijks geïndexeerd a.d.h.v. door de bestuurlijke klankbordgroep Financiële kaderstelling namens de gemeenten in de regio Hollands-Midden. Onoverkomelijke kostenstijgingen worden door middel van een begrotingswijziging aan het bestuur voorgelegd.	gemitigeerd
Koepelvrijstelling Afschaffing van de koepelvrijstelling	Landelijk gezien is de bestaande koepelvrijstelling voor de BTW in april in het nieuws gekomen. Toen leek het erop dat de bestaande koepelvrijstelling zou worden opgeheven. Wanneer dit gaat gebeuren, voorzien wij grote maatschappelijke en bedrijfseconomische kosten. Bedrijfseconomische kosten zullen ontstaan omdat er binnen gemeenschappelijke regelingen veel aanvullend administratief werk zal moeten gebeuren om begrotingen en facturen aan te passen, en periodiek de BTW aangiftes te doen bij de Rijksbelastingdienst. Maatschappelijke kosten omdat, vanuit de deelnemers beschouwd, de gemeenschappelijke regelingen veel duurder zullen worden. Voor waterschappen ontstaat er een extra BTW last die ten principale niet voor compensatie in aanmerking komt. Voor gemeenten ontstaat er een extra BTW last die er toe zou leiden dat het plafond van het BTW compensatiefonds zou worden doorbroken. Indien dat gebeurt zal er een korting plaats vinden op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Aangezien dit jaar het plafond al is overschreden is het niet meer de vraag of het de gemeente meer geld gaat kosten maar kunnen we dat bij deze vaststellen. Het belang van toepassing van de koepelvrijstelling door BSGR ligt dus ook bij de gemeenten.	€ 1.500K
Afloop huurcontract M.i.v. 2022 verloopt het huurcontract van het kantoor waar de belastingssamenwerking in gevestigd zit.	Indien de afloop van het huurcontract leidt tot een verhuizing dan is er niet voorzien in de kosten van eenmalige verhuizing en inrichting. Omdat er nog geen sprake is van een concrete casus kan in de kwantificering uitsluitend uitgegaan worden van een schatting.	€ 500K
Vervanging belastingapplicatie Het contract van de huidige belastingapplicatie wordt jaarlijks verlengd.	Bij een aanbesteding van een nieuwe belastingapplicatie is niet voorzien in de eenmalige licentiekosten. Omdat er nog geen sprake is van een concrete casus kan in de kwantificering uitsluitend uitgegaan worden van een schatting.	€ 1.100K

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

Verplichte kengetallen

Conform de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), gepubliceerd op 17 maart 2016 en in werking getreden op 1 april 2016, dienen in de begroting en jaarstukken enkele verplichte kengetallen te worden opgenomen. Hieronder worden deze in een overzicht weergegeven:

Jaarverslag 2018 Kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	Real. 2018	Begr. 2018	Real. 2017
Netto schuldquote	-0,14	-0,01	-0,15
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-0,14	-0,01	-0,15
Solvabiliteitsrisico	0,36	0,18	0,39
Structurele exploitatieruimte	0,05	0,00	0,07
Grondexploitatie	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Bovenstaande kengetallen maken inzichtelijk hoeveel financiële ruimte er aanwezig is binnen de BSGR om de structurele en incidentele lasten te kunnen dekken. De kengetallen geven daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de BSGR.

De netto schuldquote is de netto schuld als aandeel van de inkomsten en geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Er wordt een onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de verstrekte leningen te berekenen. Van verstrekte leningen is bij de BSGR geen sprake, zodat beide kengetallen aan elkaar gelijk zijn. Een netto schuldquote lager dan 1 wordt gezien als voldoende.

De solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate de BSGR in staat is om aan de financiële verplichtingen op langere termijn te kunnen voldoen. Het geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. Een kengetal van 0,3 tot 0,8 wordt doorgaans als matig tot voldoende gezien. Een lagere ratio geeft aan dat er relatief veel vreemd vermogen is. Gezien de aard van de BSGR, die gelegen is in het innen en het doorstorten van gelden, en de keuze voor een zeer beperkt eigen vermogen is een solvabiliteit van 0,37 zeer plausibel.

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte aanwezig is om de lasten te dragen. Een kengetal groter dan nihil duidt op structurele ruimte.

3.3.2 Financiering & treasury

Treasurybeheer en –beleid

De financieringsfunctie van de BSGR is alleen gericht op ondersteuning van haar publieke taak. Het treasurybeheer heeft uitsluitend een voorzichtig, risicomijdend karakter. De uitvoering daarvan vindt plaats binnen de kaders van de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido, onder andere de kasgeldlimiet en de renterisiconorm) en het eigen treasurystatuut.

Zoals voorgeschreven heeft de BSGR een treasurystatuut. Het Treasurystatuut is in 2014 geactualiseerd naar aanleiding van het schatkistbankieren en in de vergadering van 16 juni 2014 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het Treasurystatuut zijn tevens de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de verschillende functionarissen binnen de BSGR, die een rol hebben in het treasurybeheer, weergegeven.

Risicoprofiel

Gezien de aard en activiteiten van de BSGR is het risicoprofiel beperkt. Krediet- (oninbaarheid van geldleningen verstrekt aan derden), koers-, valuta- en debiteurenrisico's worden niet gelopen. Het liquiditeitsrisico is zeer beperkt: de huidige en toekomstige geldstromen van de BSGR zijn uitermate inzichtelijk.

De belasting- en de bedrijfsvoeringgeldstroom binnen de BSGR zijn strikt gescheiden op twee hoofdrekeningen bij de huisbankier en daaraan gekoppeld, vanwege het schatkistbankieren, op twee rekeningen courant bij het agentschap van het Ministerie van Financiën. Om de liquiditeitspositie ten behoeve van de bedrijfsvoering te bewaken wordt er gewerkt met een liquiditeitsprognose en –planning en een strikt debiteurenbeheer.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet is een norm aan de hand waarvan bepaald wordt of bij het aantrekken van geldmiddelen van derden gebruik gemaakt mag worden van kortlopende of langlopende leningen (Wet Fido). De renterisiconorm is een belangrijk kader om afwegingen te maken op het gebied van volume, looptijd en renteherzieningstermijnen van aan te trekken langlopende geldleningen. Met behulp van de renterisiconorm kan worden bepaald op welke wijze de langlopende financiering moet worden ingezet om de gevoeligheid van de begroting voor rentefluctuaties binnen de gestelde kaders te houden. In 2018 is, net als in de voorgaande jaren, geen gebruik gemaakt van kortlopende of langlopende financiering.

Schatkistbankieren

In het kader van het schatkistbankieren moet de BSGR een rekening-courant bij de Schatkist aanhouden waar de overtollige middelen op worden gestort. Geld en vermogen mogen niet buiten de Schatkist, zoals bij banken, worden aangehouden.

De BSGR heeft twee rekening-courantverhoudingen met de Schatkist, één ten behoeve van belastinggelden en één ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering, zodat de twee geldstromen strikt gescheiden kunnen worden.

Bepaalde middelen kunnen worden uitgezonderd van de verplichting om deze in de Schatkist aan te houden, waaronder het drempelbedrag. Tot aan het drempelbedrag mogen middelen buiten de Schatkist worden aangehouden. Bij de BSGR worden de saldi dagelijks volledig afgeroomd c.q. aangevuld tot een nihil-saldo, waardoor er geen bedragen buiten de Schatkist worden aangehouden.

De drempelbedragen bedroegen in 2018 voor de belastingrekening € 1 miljoen en voor de eigen bedrijfsvoeringsrekening € 250K.

Huisbankier

ING Bank is vanaf 1 januari 2016 de huisbankier.

EMU-saldo

Als gevolg van de Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 0,3% voor de decentrale overheden. Aangezien er sprake is van een negatief saldo draagt de BSGR in negatieve zin bij aan het EMU-saldo van de decentrale overheden. Het EMU-saldo wordt anders berekend dan in het baten-lastenstelsel:

EMU saldo 2018			
Omschrijving	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
1. Exploitatiesaldo voor bestemming reserves	-294	31	-1.071
2. Afschrijvingen tlv de exploitatie	135	179	124
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen			-
4. Investerings in (im)materiële activa	230		8
5. Baten uit bijdragen andere overheden die niet in de exploitatie zijn verantwoord			-
6. Desinvesteringen in (im)materiële activa			-
7. Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken			-
8. Baten bouwgrondexploitatie			-
9. Lasten op balanspost voorzieningen			-
10. Lasten ivm transacties met derden en die rechtsstreeks tlv de reserves worden gebracht			-
11. Verkoop van effecten			-
Saldo	71	210	-939

Dat het saldo 2018 zoveel anders is als 2017 komt doordat het exploitatiesaldo aanzienlijk lager uitkomt vanwege het feit dat m.i.v. 2018 de invorderingsopbrengsten rechtstreeks aan de deelnemers toekomen. Daarnaast zijn er meerdere investeringen gedaan ten behoeve van de belastingapplicatie.

3.3.3 Prognose EMU-saldo

Conform de artikelen 3 en 4 BBV onderstaand een meerjarige doorwerking van het EMU saldo.

Omschrijving	realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1. Exploitatiesaldo voor bestemming reserves	646	395	295	99	-
2. Afschrijvingen tlv de exploitatie	135	164	164	60	58
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen					
4. Investerings in (im)materiële activa					
5. Baten uit bijdragen andere overheden die niet in de exploitatie zijn verantwoord					
6. Desinvesteringen in (im)materiële activa					
7. Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken					
8. Baten bouwgrondexploitatie					
9. Lasten op balanspost voorzieningen					
10. Lasten ivm transacties met derden en die rechtsstreeks tlv de reserves worden gebracht					
11. Verkoop van effecten					
Saldo	-511	-231	-131	-39	58

3.3.4 Bedrijfsvoering Organisatieontwikkeling

Per 1 januari 2018 is de formele functieformatie vastgesteld op 89,5 FTE, excl. 0,7 FTE bovenformatief. Door natuurlijk verloop en krapte op de arbeidsmarkt is de formatieruimte verder gestegen en eind december opgelopen naar 10,3 FTE. Vooral de functies taxateur en medewerker gegevensbeheer objecten zijn moeilijk te vervullen. Omdat het reguliere werkzaamheden betreft wordt de onderbezetting waar mogelijk opgevangen door tijdelijke inhuur.

In het kader van strategische personeelsplanning in relatie tot de landelijke digitalisering van het belastingdomein is gestart met de opvolging van de eerste reeks ontwikkelgesprekken die vanaf medio 2016 zijn gehouden met medewerkers. In 2018 is met grote regelmaat door middel van mondelinge (afdelingsoverleg, individuele gesprekken) en schriftelijke (Intranet) communicatie aandacht gegeven aan het thema duurzame inzetbaarheid om bewustwording te creëren. Dit heeft er in geresulteerd dat in het voorjaar van 2018 negentien 45+ medewerkers gebruik hebben gemaakt van een door de overheid gestart initiatief op het gebied van duurzame inzetbaarheid en een loopbaanadviestraject hebben gevolgd.

Het bezettingsoverzicht per eind december 2018 ziet er als volgt uit:

Afdeling	Formele formatie	Bezetting (FTE) 31-12-2018	Aantal medewerkers 31-12-2018	Bezetting (FTE) 31-12-2017	Aantal medewerkers 31-12-2017
Heffen	28,3	25,5	29	27,0	30
Informatie & Inning	26,1	24,5	31	25,6	33
Waarderen	27,4	22,5	28	26,4	29
Directie en Bedrijfsvoering	7,7	6,7	7	6,7	7
Totalen	89,5	79,2	95	85,7	99

In 2018 zijn er vijf medewerkers in dienst en negen medewerkers uit dienst getreden. Eén medewerker is met vervroegd pensioen gegaan. De overige medewerkers van met name de afdeling Waarderen gingen een nieuwe uitdaging (veelal een promotie elders) aan. Het onvoldoende matchen van de arbeidsvoorwaarden met concurrente organisaties heeft mede geleid tot de beslissing een aantal functies in Q1 2019 te gaan herwaarderen.

De hierboven vermelde bezetting op 31 december 2018 bestaat uit 79,2 FTE (95 medewerkers) en is incl. 0,7 fte (één medewerker) bovenformatief.

Flankerend beleid

Het algemeen bestuur van de BSGR heeft in het voorjaar van 2018 verzocht een nadere onderbouwing te geven van de verwachte uitgaven flankerend beleid voor de komende jaren. Mede als gevolg van de vergaande ontwikkelingen in digitalisering van het belastingdomein is het de verwachting dat er op termijn, bij gelijkblijvende omstandigheden, mogelijk minder medewerkers nodig zijn, echter wel van een zwaarder niveau. Daar waar medewerkers ondanks forse investeringen in opleidingen deze slag niet kunnen maken zal er naar waardige alternatieven moeten worden gezocht. Flankerend beleid kan in deze uitkomst bieden.

In september 2018 is door het algemeen bestuur het BSGR Strategisch Personeelsplan 2019-2022 vastgesteld waar ontwikkelingen in werkzaamheden worden afgezet tegen de bestaande en gewenste personeelsformatie. Het totaal te verwachten benodigde budget flankerend beleid bedraagt €505K. Gezien de zeer turbulente externe omgeving van de BSGR, waarbij met name bij de afdelingen WOZ en Heffen de werkzaamheden en daarmee benodigde formatie de komende jaren "gedicteerd" gaan worden door de snelheid, kwaliteit en integratie van de landelijke basisregistraties, is afgesproken de huidige reserve van €450K aan te houden, echter vooralsnog niet aan te vullen tot €505K.

Verzuim

Het ziekteverzuimpercentage in 2018, inclusief langdurig verzuim, is vastgesteld op 5,02%. Dit verzuimpercentage ligt nog steeds onder het landelijk verzuimpercentage binnen het openbaar bestuur (5,4% in 2017 en tm Q3 2018 5,6%). De stijging van het verzuimpercentage wordt veroorzaakt door langdurige ziekte. Bij geen van de langdurige zieke medewerkers was sprake van werkgerelateerd verzuim.

De ziekmeldingsfrequentie is in 2018 opnieuw behoorlijk gedaald en staat nu op 0,92 en is daarmee zeer laag. Het inzetten van de verzuimbonus per 1 januari 2017 lijkt over de hele linie een gunstig effect te hebben op de ziekmeldingsfrequentie binnen de BSGR. De ziekmeldingsfrequentie binnen de afdeling Heffen blijft met 1,27 nog achter bij het BSGR gemiddelde van 0,92 maar is in 2018 wel gedaald van 1,62 naar 1,27.

De verzuimbonus betreft extra verlofuren (naar rato van aanstelling 7,2 uren per 6 maanden) als een medewerker in de referteperiode (januari tot en met juni of juli tot en met december) niet ziek is geweest.

Het ziekteverzuim per afdeling gedurende het kalenderjaar 2018 geeft het volgende beeld:

Afdeling	Ziekteverzuim% 2018	Meldingsfrequentie 2018	Ziekteverzuim% 2017	Meldingsfrequentie 2017
Heffen	4,75	1,27	4,88	1,62
Informatie & Inning	7,06	0,88	4,71	1,09
Waarderen	4,62	0,67	4,38	0,89
Directie en Bedrijfsvoering	0,30	0,78	0,16	0,15
Totalen	5,02	0,92	4,31	1,13

Vertrouwenspersoon

De externe vertrouwenspersoon heeft gerapporteerd dat er in 2018 met geen enkele medewerker een gesprek heeft plaatsgevonden.

Arbeidsvoorwaarden en wetgeving

Op de medewerkers van BSGR zijn de CAR UWO, de Personeelsregelingen BSGR en het Sociaal Statuut BSGR van toepassing.

In 2017 is een cao Gemeenten bekrachtigd voor de periode 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. Hierin zijn o.a. de volgende afspraken gemaakt:

- Perspectief op de arbeidsmarkt: Partijen hebben afgesproken gedurende de looptijd van de cao 2.000 jongeren aan het werk te helpen bij gemeenten. Ook blijven partijen zich inzetten om meer banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. De doelstelling is om tot en met 2023 in totaal 5250 garantiebanen te realiseren. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt om de duurzame inzetbaarheid van de medewerkers te stimuleren.
- Een verhoging van de salarissen met 1% per 1 augustus 2017; per 1 januari 2018 een aanpassing van de salarissen met 1,5%.
- Het IKB (Individueel Keuze Budget), per 1 januari 2017 ingevoerd, bestaande uit de vroegere looncomponenten vakantietoelage, eindejaarsuitkering, bijdrage levensloop en bovenwettelijke verlofuren is per 1 december 2017 verhoogd van 16,3% naar 16,8%. Per 1 juli 2018 is het IKB met 0,25% gestegen naar 17,05%.

In lijn met de landelijke banenafpraak in het kader van de Participatiewet biedt de BSGR sinds medio 2016 werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Op 31 december 2018 is binnen de BSGR één medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt voor 32 uur werkzaam.

hiermee niet aan de targets die hiervoor gesteld worden. Dit is inherent aan de aard van de werkzaamheden binnen de functies bij de BSGR, die als gevolg van de verdergaande mate van automatisering en digitalisering niet of nagenoeg niet matchen met de eisen vanuit de Participatiewet.

Invoering Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Op 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking en moeten alle afspraken over de arbeidsvoorwaarden(vorming) opnieuw worden vastgelegd. In plaats van de CAR-UWO komt er de CAO Gemeenten. Gemeenten zijn op grond van hun lidmaatschap aan deze cao gebonden.

Overheidswerkgevers die geen gemeente zijn, kunnen met een aansluitingsovereenkomst met de VNG aangeven dat zij de cao volgen. Hiermee wordt voorkomen dat het overgangsrecht van de Wnra van toepassing wordt en organisaties een eigen cao met de vakbonden moeten overeenkomen. In het najaar van 2018 heeft de BSGR besloten gebruik te maken van deze mogelijkheid en is met de VNG een aansluitingsovereenkomst aangegaan. Hiermee verplicht de BSGR zich om de cao Gemeenten na 1 januari 2020 toe te passen en zijn de huidige arbeidsvoorwaarden binnen de organisatie geborgd. Overheidswerkgevers moeten de nieuwe wetgeving doorvoeren in hun organisatie en dat betekent vooral voor P&O dat in 2019 veel bestaande regelingen en procedures moeten worden aangepast. Inmiddels zijn de eerste stappen gezet. Begin februari start het technisch overleg met de vakbonden hierover.

Automatisering

Al een aantal jaar wordt er door de BSGR samengewerkt op het gebied van automatisering met de andere 'Centric-belastingkantoren' in den lande. Op tal van gebieden worden onderwerpen aangepakt, zoals bijvoorbeeld de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming), te ontwikkelen software, ICT-beleid, GDI (generieke digitale infrastructuur) en nog tal van andere meer praktische zaken.

Samen met nog zeven andere belastingkantoren die allemaal gemeenten en tenminste één waterschap als deelnemer hebben wordt door de directeurs hiervan overleg gepleegd over de aan te houden koers als het gaat om bovenstaande ontwikkelingen. Hierbij worden ze geadviseerd door de leden van een kernteam. Dit zijn vanuit deze acht belastingkantoren medewerkers die verantwoordelijk zijn voor ICT en/of beleid danwel afdelingshoofd zijn.

Door het kernteam wordt ook de ontwikkelagenda van Centric en Bakerware (onze portal-leverancier en inmiddels ook onderdeel van Centric) besproken met de betrokken partijen. Hierdoor is een ICT samenwerking ontstaan tussen de genoemde kantoren aan de ene kant en de softwareontwikkelaars aan de andere kant. Deze samenwerking leidt ertoe dat krachten gebundeld kunnen worden en kosten gedeeld.

Deze kostendeling is des te meer van belang gezien de hogere perceptiekosten die het gevolg zijn van de door het Rijk in het leven geroepen en door te ontwikkelen basisregistraties. Deze landelijke basisregistraties leiden tot aanzienlijke prijskaartjes niet alleen voor belastingkantoren maar ook voor belastingafdelingen van waterschappen en gemeenten. De verwachting is dat deze kosten vanuit het Rijk geïnitieerd de komende jaren alleen nog maar zullen stijgen. Het beperkt aantal software-organisaties dat pakketten levert voor integrale belastingheffing en -ining wordt daarmee vanuit het Rijk geconfronteerd met zowel omvangrijke softwarewijzigingen als de daarbij behorende zeer hoge kosten.

Klachten

Op basis van de Klachtenregeling BSGR is er sprake van een klacht indien men vindt dat men door één van de medewerkers van de BSGR verkeerd behandeld is, of als men foutief geïnformeerd is vanuit de BSGR.

Klachten kunnen op verschillende wijzen naar de BSGR worden geuit:

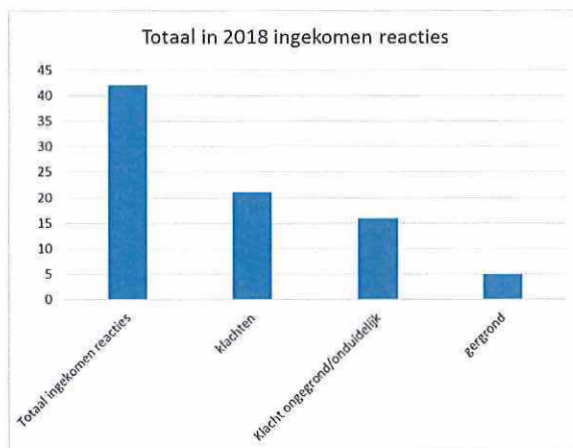
- telefonisch,
- schriftelijk, middels een fysieke brief of via de mail.

Daarnaast kunnen klachten ook via de afzonderlijke deelnemers bij de BSGR aanhangig worden gemaakt.

Medio 2017 is besloten om op de website geen digitaal klachtenformulier meer beschikbaar te stellen. Reden hiertoe was dat het merendeel van de reacties die via het digitale klachtenformulier werden ingediend geen klacht was, maar een bezwaarschrift of vraag met betrekking tot een aanslag, de invordering of kwijtschelding daarvan. Dit laat in de afgelopen jaren dan ook een dalend verloop zien in het aantal reacties dat onder de vlag met beschrijving 'klacht' wordt ingediend.

Jaar	Reacties	Klachten	Klacht gegrond
2016	284	63	14
2017	216	49	19
2018	42	21	5

Het aantal klachten is van 2017 op 2018 afgenomen met bijna 60% en het aantal gegronde klachten is zelf afgenomen met bijna 75%!

De klachten die als gegrond zijn te kwalificeren hebben betrekking op:

- het uitblijven van een terugbetaling;
- onvolledige informatieverstrekking aangaande restitutie;
- het slechts digitaal beschikbaar zijn van een document;
- de inhoud van een verzonden brief;
- het niet corrigeren van een aangepaste WOZ-waarde, waarvan al wel een beschikking van de gemeente voorhanden is.

Opmerkelijk is dat klachten die zijn ingediend over de wijze waarop men vanuit de BSGR te woord is gestaan betrekking hebben op situaties waarin niet tegemoet is gekomen aan het verzoek van de betreffende belanghebbende.

Externe klachtafhandeling

Indien men het niet eens is met de wijze waarop een klacht is afgedaan door de BSGR, dan kan men zich wenden tot de Nationale ombudsman.

Onlangs heeft de Nationale ombudsman een overzicht van ontvangen en behandelde verzoeken over de periode 1 januari – 31 december 2018 met betrekking tot de BSGR toegezonden. Over deze periode zijn er bij de Nationale ombudsman 29 verzoeken ingekomen (Per 1.1.2018 stond er nog 1 dossier open).

Van de 30 dossiers zijn:

- 23 dossier zonder onderzoek door de Nationale ombudsman afgedaan, waarvan er 2 rechtstreeks doorgezonden zijn naar de BSGR om als primaire klacht in behandeling te nemen,
- 6 dossiers door de Nationale ombudsman in behandeling genomen

en is er één dossier nog bij de Nationale ombudsman in behandeling.

Van de 6 in behandeling genomen dossiers zijn er 5 voorgelegd aan de BSGR. Dit betrof in alle gevallen reacties op afgewezen beroepen inzake kwijtschelding. Van 3 dossiers werd, nadat door de belanghebbenden alsnog aanvullende informatie werd verstrekt, het eerdere besluit van de BSGR herzien.

De twee klachten die door de Nationale ombudsman voor behandeling aan de BSGR zijn toegezonden waren beide ongegrond. De inhoud van 1 dossier is door de Nationale ombudsman na onderzoek afgedaan, zonder dat hierover nader overleg met de BSGR heeft plaatsgevonden.

3.3.5 Beleidsindicatoren

Voor de BSGR onderscheiden we de volgende beleidsindicatoren behorende bij artikel 1 van de REGELING VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES VAN 24 MAART 2016, NR. 2016-0000177572, tot vaststelling van de beleidsindicatoren.

Nr.	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Externe bron
1.	Overhead	Formatie	Fte per 1.000 inwoners (verzorgingsgebied)	Eigen gegevens per 31-12-2018	
			0,085		
2.	Overhead	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners (verzorgingsgebied)	Eigen gegevens per 31-12-2018	
			0,077		
3.	Overhead	Apparaatskosten	Kosten per inwoner (verzorgingsgebied)	Eigen gegevens per 31-12-2018	
			€ 2,09		
4.	Overhead	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Realisatie 2018 tm periode 12	A+O fonds gemeenten 2017
			12,4%		17,0%
5.	Overhead	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens per 31-12-2018	
			24,7%		
	Overhead	Overheadformatie	% van totale formatie	Eigen gegevens per 31-12-2018	Berenschot
			15,2%		31,7%

4. Jaarrekening 2018

4.1 Overzicht van baten en lasten 2018

Onderstaand is een samenvattend overzicht opgenomen over de opbouw van het programmaresultaat. De baten worden weergegeven met een negatief teken. Het onderdeel saldo geeft het resultaat weer per programma. Het totale resultaat bedraagt € 624K over 2018. Ten opzichte van de begrotings-wijziging december 2018 is er sprake van een positief saldo ad € 298K.

x € 1.000	Primaire	Begroting 2018 na	Realisatie 2018	Realisatie versus
Lasten	Begroting 2018	wijziging december		begroting
Programma 1 - Heffen	2.456	2.575	2.505	70
Programma 2 - Informatie & Inning	2.500	2.620	2.566	54
Programma 3 - Waarderen	2.272	3.130	3.066	64
Programma 4 - Overhead (v/h Directie & Bedrijfsvoering)	3.553	2.770	2.654	117
Algemene dekking en onvoorzien	350	20	4	16
Totaal Lasten	11.130	11.115	10.795	320
Baten				
Programma 1 - Heffen	-2.456	-2.575	-2.505	-70
Programma 2 - Informatie & Inning	-2.500	-2.620	-2.567	-53
Programma 3 - Waarderen	-2.272	-2.793	-2.741	-52
Programma 4 - Overhead (v/h Directie & Bedrijfsvoering)	-3.553	-2.770	-2.654	-116
Algemene dekking en onvoorzien	-100	-326	-624	298
Totaal Baten	-10.880	-11.084	-11.089	5
Saldo van baten en lasten				
Programma 1 - Heffen	0	0	0	0
Programma 2 - Informatie & Inning	0	0	0	0
Programma 3 - Waarderen	0	337	325	12
Programma 4 - Overhead (v/h Directie & Bedrijfsvoering)	0	0	0	0
Algemene dekking en onvoorzien	250	-306	-620	314
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	250	31	-294	325
Mutaties reserves				
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	-396	-396	0
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	396	396	0
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	-250	-357	-330	-27
Saldo mutaties reserves	-250	-357	-330	-27
Gerealiseerde resultaat	0	-326	-624	298

Op programmaniveau is er geen sprake van begrotingsoverschrijdingen. Maar binnen de programma's is er wel sprake van één beperkte begrotingsoverschrijding die niet eerder via een begrotingswijziging aan het algemeen bestuur is voorgelegd. Te weten:

- Een overschrijding van € 25K voor overige goederen en diensten bij programma waarderen. Deze overschrijding is volledig te wijten aan het grote aantal kostenvergoedingen die betaald moeten worden aan no cure no pay bureau's (NCNP). Deze kostenvergoedingen zijn niet te beïnvloeden.

4.2 Balans per 31 december 2018

De balans geeft de stand per 31 december weer over de jaren 2017 en 2018.

Activa x € 1.000	31 december 2018		31 december 2017	
Vaste activa				
<u>Materiele vaste activa</u>		476		381
Investerings met een economisch nut	476		381	
Totaal vaste activa		476		381
Vlottende activa				
<u>De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		6.258		11.886
Vorderingen op deelnemers	2.797		2.725	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	3.461		9.161	
<u>Liquide middelen</u>		4		5
Kas	5		3	
Banksaldi	0		0	
Kruisposten	-1		2	
<u>Overlopende activa</u>		141		536
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	141		536	
Totaal vlottende activa		6.403		12.427
Totaal activa		6.880		12.808

Passiva x € 1.000	31 december 2018		31 december 2017	
Vaste passiva				
<u>Eigen vermogen</u>		2.055		2.094
Gerealiseerde resultaat	624		1.294	
Algemene reserve	324		324	
Bestemmingsreserve	1.107		476	
Totaal vaste passiva		2.055		2.094
Vlottende passiva				
<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		1.845		7.900
Af te dragen belastingontvangsten	1.151		7.900	
Crediteuren	693			
<u>Overlopende passiva</u>		2.980		2.814
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.980		2.814	
Totaal vlottende passiva		4.825		10.714
Totaal passiva		6.880		12.808

4.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Naast de algemeen geldende gemeentelijke verslaggevingsregels opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de volgende aanvullende besluiten van toepassing:

- Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland.
- Controleprotocol/normenkader 2018.
- Nota reserves en voorzieningen (september 2015).
- Nota waardering en afschrijving vaste activa (december 2017).
- Regeling financieel beheer 2014.
- Notitie Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2013.
- Treasurystatuut 2014.
- Verordening vaststelling financiële bijdragen deelnemers BSGR 2017.

De specifieke afspraken tussen deelnemer en BSGR met betrekking tot de uit te voeren werkzaamheden zijn vastgelegd in de DVO (Dienstverleningsovereenkomst).

4.3.1 Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

Op basis van de hiervoor genoemde regelingen alsmede de BBV zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- alle verkregen activa met een economisch nut worden geactiveerd;
- voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
- afschrijving van activa vindt plaats op basis van de lineaire methode;
- rente waarmee het geïnvesteerd vermogen moet worden belast wordt voorcalculatorisch bepaald voor de boekwaarde van de gehele activa; het voorcalculatorische percentage wordt niet nagecalculeerd;
- de rentetoerekening en afschrijving op de nieuwe investeringen vinden pas plaats direct na ingebruikname.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering), verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats op basis van de te verwachten toekomstige nuttigheids- of gebruiksduur. Daarbij worden in het algemeen de volgende termijnen gehanteerd:

- 40 jaar: nieuwbouw bedrijfsgebouwen;
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop bedrijfsgebouwen;
- 20 jaar: stenen bergplaatsen en loodsen;
- 15 jaar: centrale verwarming;
- 12 jaar: inbouwpakket (de Regeling waardering activa en afschrijvingen is hier per 1 december 2017 op aangepast);
- 10 jaar: houten bergplaatsen en loodsen; technische- en veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, motorvoertuigen en machines;
- 5 jaar: personenauto's; lichte motorvoertuigen; automatiseringsapparatuur, -software en telefonie-apparatuur;
- niet: gronden en terreinen.

Liquide middelen

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden, evenals de overlopende activa, gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene- en bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

4.3.2 Grondslagen van resultaatbepaling

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Omdat geen voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume mogen worden opgenomen worden sommige personeelslasten toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals bijvoorbeeld verlofaanspraken die uitbetaald worden.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten wordt wel een verplichting dan wel voorziening gevormd.

4.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

4.4.1 Economische kosten categorieën

Het begrotingsjaar 2018 kent een totaal aan deelnemersbijdragen ad € 10,9 mln., gebaseerd op begrote uitgaven van € 11,1 mln.

x € 1.000 Onderdeel	Primaire Begroting 2018		Begroting 2018 na wijziging december		Realisatie 2018		Realisatie 2017	
Personeelslasten	6.750		6.663		6.578		6.376	
Flankerend beleid	250		20		4		149	
Kapitaalslasten	140		179		135		124	
Automatiseringslasten	1.150		1.314		1.222		1.149	
Huisvestingslasten	864		768		759		755	
Overige goederen en diensten	1.775		1.649		1.588		1.723	
Bijdrage GDI			185		184			
Projectkosten (ICT)	100		0				61	
Project opwerken Kadastraal WOZ-BAG/LV-WOZ							49	
Aanvulling Rekening Courant positie							27	
Project overgang waarden naar gebruiksooppervlak			337		325		83	
Onvoorzien	100		0		0		0	
Bijdragen deelnemers		-10.862		-10.863		-10.862		-9.637
Doorbelasting GDI				-185		-184		
Overige Opbrengsten				-36		-44		
Bijdragen derden								-1.918
Treasury		-18		0		0		-13
Totaal van saldo van baten en lasten	11.130	-10.880	11.115	-11.084	10.795	-11.090	10.497	-11.567
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat				-396		-396		-158
Dotaties aan bestemmingsreserves			396		396		258	
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves		-250		-357		-330		-224
Totaal na mutaties in reserves	11.130	-11.130	11.511	-11.837	11.191	-11.815	10.655	-11.949
Gerealiseerde resultaat		0		-326		-624		-1.294

De afwijking van 2018 laat een totaal aan baten zien ad € 11,1 mln. en een totaal aan lasten van € 10,8 mln. Er vindt een onttrekking plaats aan de bestemmingsreserves over 2018 ad € 330K. Per saldo is er sprake van een positief resultaat saldo van € 624K. Ten opzichte van de begrotingswijziging van december 2018 is het positieve resultaat met € 298K toegenomen.

Personeelslasten (€ 85K voordeel)

De totale personeelslasten bedragen € 6,6 miljoen. Het voordeel ontstaat enerzijds door het moeilijk kunnen invullen van vacatures en inhuurkrachten, anderzijds door efficiencywinsten waardoor vacature ruimte niet is ingevuld.

Flankerend beleid (€ 16K voordeel)

Door middel van flankerend beleid wordt getracht medewerkers, die de omslag naar een meer zakelijke en resultaatgerichte organisatie niet kunnen of willen maken, te begeleiden naar alternatieven binnen of buiten de BSGR. In 2018 is door middel van de begrotingswijzigingen het jaarbudget voor 2018 bepaald op € 20K. De uitputting bedraagt € 4K.

Kapitaalslasten (€ 44K voordeel)

In de begroting was rekening gehouden met beperkt hogere kapitaalslasten omdat de verwachting was dat bepaalde investeringen in gebruik zouden worden genomen en anderzijds vervroegde inhaalafschrijvingen zouden worden gedaan als gevolg van een beoogde aanbesteding in 2019 of 2020

van één van de softwareleveranciers. Dat laatste zal niet plaatsvinden. Doordat investeringen niet al in gebruik zijn genomen zal dit een inhaaleffect geven in de afschrijvingslasten de komende jaren.

Automatiseringslasten (€ 92K voordeel)

De post automatiseringslasten omvat de lasten die gepaard gaan met het beheer van de software enerzijds en de technische infrastructuur en het daarbij behorende onderhoud anderzijds. De automatiseringslasten laten een onderschrijding op het budget zien van € 92K.

De lagere automatiseringskosten zijn met name toe te rekenen aan het verschuiven van kosten automatisering naar kapitaallasten bij software van de belastingapplicatie (€ 43K). Datzelfde geldt voor de kosten die betrekking hebben op de digitale balie (€ 19K). Bij overige automatiseringskosten blijven de kosten achter met € 19K. Resteert nog een saldo van diverse kleine verschillen ad € 11K.

Huisvestingslasten (€ 9K voordeel)

De huisvestingslasten kennen een onderschrijding van € 9K. De huisvestingslasten bestaan uit de huur van het pand, de servicekosten, de lokale heffingen, schoonmaakkosten en overige kosten. Het voordeel is met name veroorzaakt door lager dan geraamde kosten voor huur en servicekosten (8K) en schoonmaakkosten (1K).

Overige goederen en diensten (€ 62K voordeel)

Met betrekking tot de overige goederen en diensten is er een variëteit aan afwijkende detailposten. De grootste afwijkingen (> € 20K) zitten in de post *externe advieskosten*: € 24K voordeel, *druk- en portiekosten* € 29K voordeel, en de post *Proces-, gerechts- en griffiekosten*: € 23K nadeel (€ 25 K nadeel bij Waarderen en € 2K voordeel bij Heffen).

Bijdrage en doorbelasting GDI (€ 1K voordeel/ € 1K nadeel)

De voorschot berekening van 2018 is in de loop van 2018 ontvangen. Dit voorschot is overeenkomstig de verdeelsleutel die Logius hanteert doorbelast aan het Ministerie en Hoogheemraadschap Rijnland.

Project overgang waarderen naar gebruiksoppervlak (€ 12K voordeel)

Bij de bestemming van het resultaat 2017 zijn de gelden bestemd voor het project gestort in de daarvoor benoemde bestemmingsreserve. Tegelijkertijd is er een bedrag beschikbaar gesteld ter dekking van de kosten in 2018.

Het bestuur is akkoord gegaan met een onttrekking van de bestemmingsreserve voor 2018 voor een bedrag van € 337 K. De werkelijke uitgaven bedroegen € 325K.

Onvoorzien (€ 0K voordeel)

In 2018 is er geen noodzaak geweest om budgettair de post onvoorzien aan te wenden. Bij de vierde wijziging was het budget al op nul gesteld.

Overige opbrengsten (€ 8K voordeel)

Bij het jaarlijks opschonen van de belasting tussenrekeningen resteren er gelden als gevolg van afrondingsverschillen bij betalingen of betalingen waarvan de belastingplichtige na herhaalde oproep zijn/ haar rekeningnummer niet doorgeeft voor restituties. Dit is vooraf niet te begroten. Na de laatste
VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

begrotingswijziging zijn er nog niet afgehaalde gelden ontstaan waardoor de realisatie hoger is dan de raming (€ 8K voordeel).

Bijdragen deelnemers

De bijdragen deelnemers zijn conform de vastgestelde begroting € 10,9 miljoen.

Treasury (voorheen saldo financieringsfunctie) (€ 0K nadeel)

Op deze post wordt de rente op de investeringen en worden rentebaten en –lasten verantwoord. Er zijn, vanwege de lage rentestand, geen rentebaten op de bankrekeningen geweest. De raming is daarom bij begrotingswijziging op nul gesteld.

4.4.2 Incidentele baten en lasten

In 2018 is in de (gewijzigde) begroting een bedrag ad € 357K aan incidentele lasten opgenomen, waarvan voor een bedrag ad € 330K is gerealiseerd. Hier tegenover staan tevens incidentele baten, daarnaast is er sprake van onttrekkingen uit de bestemmingsreserves (2018) en stortingen vanuit het rekeningresultaat over 2017.

x € 1.000	Primaire Begroting 2018	Gewijzigde Begroting	Realisatie 2018	Realisatie versus begroting	Realisatie 2017
Incidentele lasten en baten					
Flankerend beleid	250	20	4	16	149
Project overgang waarden naar gebruiksoppervlak	0	337	325	12	0
Totaal Lasten	250	357	330	27	149
Baten					
Overige opbrengsten	0	-36	-43	7	0
Totaal Baten	0	-36	-43	7	0
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	250	321	287	34	149
Onttrekkingen aan het rekeningresultaat	0	-396	0	-396	-60
Dotaties aan bestemmingsreserves	0	396	0	396	60
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	0	-357	-330	-27	-149
Gerealiseerde resultaat	250	-36	-43	7	0

4.4.3 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

In het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen is voor de BSGR in 2018 het volgende te melden:

Binnen de BSGR is de directeur de hoogste ondergeschikte aan het Dagelijks Bestuur (DB) en het Algemeen Bestuur (AB). De leden van het DB en het AB zijn onbezoldigd.

bedragen x € 1	Mevr. Drs. E.T.M. van Kesteren	Dhr. M.M.M. van Putten
Functiegegevens	Directeur	Plv. Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte*	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 133.600	€ 96.311
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.603	€ 15.763
Subtotaal	€ 152.203	€ 112.074
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000	€ 189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 152.203	€ 112.074
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2017 in fte*	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 135.388	€ 98.024
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.366	€ 14.640
Totale bezoldiging 2017	€ 152.754	€ 112.664
* Beide functionarissen werken 40 uur per week		

Topfunctionarissen zonder bezoldiging:

Naam Topfunctionaris	Functie	Periode
Dhr. ir. C.L. Visser (voorzitter)	Lid DB en AB	sinds 2018-06
Dhr. ir. H. Pluckel (plv. voorzitter)	Lid DB en AB	
Dhr. mr. Cramwinckel (lid)	Lid DB en AB	sinds 2018-06
Dhr. Mr. M. Bunnik	Lid AB	sinds 2018-06
Dhr. P. Dirkse	Lid AB	sinds 2018-06
Dhr. A. de Gans	Lid AB	sinds 2018-06
Dhr. M.E. Huizing	Lid AB	sinds 2018-06
Dhr. D.J. Knol	Lid AB	
Dhr. Drs. H. Schokker	Lid AB	sinds 2018-06
Mevr. J.L. van der Wal	Lid AB	sinds 2018-06
Dhr. D. Binnendijk	lid DB en AB	tot 2018-06
Dhr. Drs. F.F. Blommers	Lid AB	tot 2018-06
Mevr. drs. M.M. Damen	Lid AB	tot 2018-06
Dhr. C. de Jong	Lid AB	tot 2018-06
Dhr. Dr. J.M. de Laat	lid DB en AB	tot 2018-06
Dhr. H.J.T. Nieuwenhuis	Lid AB	tot 2018-06
Dhr. C. den Ouden	Lid AB	tot 2018-06
Dhr. K. van der Spijk	Lid AB	tot 2018-06

4.5 Toelichting op de balans

4.5.1 Vaste activa

Materiële vaste activa

De BSGR kent alleen investeringen die betrekking hebben op investeringen met economisch nut. Het verloop van de boekwaarde van deze investeringen gedurende het jaar 2018 wordt in het onderstaande overzicht weergegeven.

Verloop van de boekwaarde		
x € 1.000	2018	2017
Stand per 1 januari	381	484
Investeringen	230	8
Onderhanden werk	-	-
Bijdrage van derden	-	-
Afschrijvingen	135	111
	476	381

In 2018 is er geïnvesteerd in de optimalisering van softwareapplicaties.

Het verloop van de afzonderlijke activa-categorieën							
x € 1.000	Aanschaf waarde	Afschrijvingen t/m 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2017	Afschrijvingen 2018	Investeringen 2018	Desinvesteringen 2018	Boekwaarde per 31-12-2018
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0	0	0	0	0	0	0
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	291	119	172	57	0	0	115
Overige materiële activa	1.329	1.121	209	78	230	0	361
	1.621	1.240	381	135	230	-	476

4.5.2 Vlottende activa

Vorderingen op deelnemers

De vorderingen op deelnemers betreffen de van de deelnemers nog te ontvangen deelnemersbijdragen. Daarnaast is met de Rijksbelastingdienst overeen gekomen dat de BSGR gebruik mag maken van de Btw doorschuifconstructie. Dit houdt in dat de BSGR niet zelf Btw terug vordert bij de Rijksbelastingdienst, maar de Btw in rekening brengt bij haar deelnemers. De gemeentelijke deelnemers kunnen vervolgens de in rekening gebrachte Btw terugvorderen bij de Rijksbelastingdienst; voor het Hoogheemraadschap Rijnland vormt deze Btw een kostenpost. Overigens is de Btw die in rekening is gebracht gebaseerd op een voorlopig verdeelpercentage. De Btw die in 2018 in rekening is gebracht is gebaseerd op de percentages die voortvloeien uit de kostprijscalculatie over 2017. Na de berekening van de kostprijs over 2018 zullen door middel van nacalculatie de definitieve percentages worden bepaald en worden verrekend met de deelnemers.

De vorderingen op de deelnemers zijn als volgt gespecificeerd:

x € 1.000	2018			2017		
	Bijdrage deelnemers	Te verrekenen BTW	Diversen	Bijdrage deelnemers	Te verrekenen BTW	Diversen
Rijnland	1.375	111	-	1.161	59	8
Gouda	280	23	-	329	28	-
Leiden	411	33	-	464	39	-
Oegstgeest	72	6	-	82	7	-
Voorschoten	79	6	-	94	8	-
Wassenaar	89	7	-	111	9	-
Zoeterwoude	41	3	-	49	3	-
Katwijk	-	16	-	190	13	-
Bodegraven-Reeuwijk	132	11	-	136	11	-
Waddinxveen	94	8	-	100	7	-
Totaal	2.673	224	-	2.715	185	8

In december 2018 is de bijdrage over het 1^e kwartaal 2019 vooruit gefactureerd aan de deelnemers en heeft de gefactureerde BTW betrekking op de betaalde BTW van het vierde kwartaal 2018.

Rekening-courantverhouding met het Rijk

Deze post bestaat uit de rekening-courantrekningen bij s'Rijks Schatkist. De BSGR heeft een tweetal rekening-courantverhoudingen met het Rijk, te weten één ten behoeve van de belastingopbrengsten ad € 1,15 miljoen en één ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering ad € 2,31 miljoen per ultimo 2018. Totaal € 3,46 miljoen.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas- en banksaldi, inclusief de kruisposten. De banksaldi bij de ING worden dagelijks volledig afgeroomd dan wel aangevuld, zodat de saldi per ultimo 2018 nihil zijn.

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit nog te ontvangen bedragen en uit vooruitbetaalde bedragen. Het gaat onder meer om de BTW-voordruk over het laatste kwartaal (zie onder "vorderingen op deelnemers"), creditfacturen en om inkoopfacturen die verantwoord zijn in 2018 maar deels of volledig betrekking hebben op het begrotingsjaar 2019.

4.5.3 Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen ultimo 2018 bestaat uit het nog te bestemmen resultaat ad € 624K over het begrotingsjaar 2018, de algemene reserve ad € 324K en de bestemmingsreserves. Voor het verloop van de reserve zie pagina 62.

x € 1.000	2018
Beginstand	2.094
Afgedragen aan deelnemers	-333
Eigen Vermogen na bestemming maart 2018	1.761
Onttrekking aan bestemmingsreserve 2018	-330
Nog te bestemmen resultaat 2018	624
Eigen vermogen 31 december 2018	2.055

Onderstaand een toelichting op de algemene reserve en bestemmingsreserves

Naam van de reserve	Algemene reserve
Type	Algemene reserve.
Doel van de reserve	De algemene reserve heeft een algemene bestedingsmiddel-/bufferfunctie om risico's op te vangen.
Maximale omvang van de reserve	Max 3% van de totaal begrote lasten conform het besluit van het Algemeen bestuur op 19 juni 2013. NB: De reserve bedroeg per ultimo 2018 € 324K. Er is bij de vaststelling van de begroting 2017-2020 besloten om de algemene reserve te handhaven op € 324K zo lang dit bedrag niet boven de 3%-norm uit gaat.
Dotatie	Incidentele baten (onder andere jaarrekeningoverschotten).
Verwachte bestedingen	Incidentele bestedingen.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de reserve	Bestemmingsreserve Flankerend beleid
Type	Bestemmingsreserve
Doel van de reserve	Ten behoeve van medewerkers die de omslag naar een meer zakelijk en resultaat gerichte organisatie niet kunnen of willen maken wordt flankerend beleid ingezet. Flankerend beleid kan tevens ingezet worden ingeval van boventalligheid.
Omvang van de reserve	De omvang van de reserve per 31-12-2018 bedraagt € 448K. Zijnde € 452K per begin 2018, minus de onttrekkingen ad € 4K wegens uitgaven in de loop van het jaar.
Datum ingesteld	Bij de vaststelling van de Jaarstukken over 2013 d.d. 27 maart 2014 heeft het Algemeen bestuur besloten tot het instellen van de bestemmingsreserve.
Looptijd	Tot en met 2022.
Verwachte bestedingen zoals op te nemen in de begrotingswijziging maart 2019	2019 € 100.000; 2020 € 100.000; 2021 € 100.000; 2022 € 148.000

Naam van de reserve	Bestemmingsreserve overgang waarden naar gebruiksoppervlak
Type	Bestemmingsreserve
Doel van de reserve	Het uitvoeren van de noodzakelijke activiteiten t.b.v. de overgang waarden naar gebruiksoppervlak. E.e.a. vloeit voort uit de

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

	verplichting van de Waarderingskamer om uiterlijk per 2022 de waardering onroerende zaken te laten plaatsvinden op basis van gebruiksoppervlak.
Omvang van de reserve	De omvang per 31-12-2018 bedraagt € 659K.
Datum ingesteld	Bij de vaststelling van de Jaarstukken over 2017 d.d. 29 maart 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van de bestemmingsreserve.
Looptijd	Tot en met 2021
Verwachte bestedingen	2019 € 295.000; 2020 € 295.000; 2021 € 69.000;

Het verloop van het eigen vermogen in 2018 is als volgt:

Eigen Vermogen x € 1.000	Algemene Reserve	Bestemmings- reserve Flankerend Beleed	Bestemmings- reserve BAG-WOZ / LV-WOZ	Bestemmings-reserve overgang waarden naar gebruiks oppervlak	Rekening- resultaat	Totaal
Beginstand 1 januari 2018	324	453	23	-	1.294	2.094
Begrotingswijziging maart 2018	-	-	-23	984	-1.294	-333
Onttrekking reserves 31 december 2018	-	-4	-	-325	-	-330
Rekeningresultaat 2018	-	-	-	-	624	624
Eigen Vermogen per ultimo 2018	324	448	-	659	624	2.055

In de bestuursvergadering van 29 maart 2018 is het rekeningresultaat over 2017 ad € 1.294K bestemd. Vanuit het rekeningresultaat is € 984K toegevoegd aan de bestemmingsreserve overgang waarden naar gebruiksoppervlak. De bestemmingsreserve LV WOZ is beëindigd en de resterende gelden zijn uitgekeerd aan de deelnemers. Samen met het resterende saldo is uitgekeerd aan de deelnemers € 333K

De mutaties in de reserves per 31 december 2018 betreffen de onttrekking uit de bestemmingsreserve flankerend beleid ad € 4K en de onttrekking uit de bestemmingsreserve overgang waarden naar gebruiksoppervlak ad € 325K.

Het rekeningresultaat over 2018 bedraagt € 624K en wordt in de algemene bestuursvergadering van 4 april 2019 bestemd.

4.5.4 Vlottende passiva Netto vlottende schulden

Aan deelnemers af te dragen belastingontvangsten

De samenstelling van deze post is als volgt:

x € 1.000	2018	2017
Nog te verwerken ontvangsten	469	1.023
Verwerkte en nog af te dragen ontvangsten	683	6.357
Aan deelnemers af te dragen belastingontvangsten	1.151	7.381

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 04-04-2019
Behorende bij briefnr. RA10397
d.d. 04/04/2019

Paraaf:

Er is voor een bedrag ad € 1,2 mln. aan belastinggelden ontvangen dat nog niet aan de deelnemers is overgedragen. Hiervan is per ultimo 2018 een bedrag ad € 0,5 mln. dat nog aan specifieke belastingdebiteuren gekoppeld moet worden en derhalve nog niet aan één der deelnemers te relateren is.

Crediteuren

x € 1.000	2018	2017
Crediteuren	693	144
Crediteuren	693	144

De post crediteuren bevat naast de reguliere ontvangen facturen ook de nog te betalen loonheffingen en pensioenpremies.

De financiële afwikkeling van deze posten vindt in 2019 plaats.

Overlopende passiva

x € 1.000	2018	2017
Overige nog te betalen bedragen/vooruitgefactureerde bedragen	2.980	3.190
Overlopende passiva	2.980	3.190

De post overlopende passiva bevat facturen die na de balansdatum verwerkt zijn en betrekking hebben op het verantwoordingsjaar 2018 of waarvan de factuur nog ontvangen moet worden. De vooruit gefactureerde bedragen betreffen de voorschotten die zijn uitgegaan naar de deelnemers voor de deelnemersbijdrage 2019 eerste kwartaal.

De financiële afwikkeling van deze posten vindt in 2019 plaats.

4.5.5 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Overeenkomsten

De BSGR is voor een aantal jaren verbonden (tot en met 31 oktober 2022) aan de huurovereenkomst met een jaarhuur, inclusief de vergoeding Btw-compensatie, en exclusief de servicekosten ad € 583K in 2018.

Vanaf medio december 2015 is de BSGR overgestapt op SMC Centric als provider voor de ICT infrastructuur. Het contract loopt tot 19 augustus 2020 met een optie van verlenging. Het jaarbedrag bedraagt voor 2018 € 369K.

Voor de telefonie is een contract afgesloten met Mtel (inmiddels Evolve). Het contract loopt tot eind 2018. De kosten voor telefonie bedragen voor 2018 € 79K. Inmiddels is na aanbesteding een nieuw contract met Evolve gesloten.

Voor onderhoud van de belastingapplicatie is een overeenkomst afgesloten met Centric tot en met 31 december 2015. Deze kan vervolgens jaarlijks worden opgezegd. In 2018 is € 432K betaald voor onderhoud.

Met betrekking tot Bakerware bedragen de onderhoudskosten voor de digitale balie en interne portal € 90K voor 2018.

Voor druk – en verzendwerk heeft de BSGR voor vier jaar een overeenkomst afgesloten met Jetmail. In 2018 bedroegen de kosten hiervan € 424K. Deze diensten zijn in 2017 Europees aanbesteed.

Tenslotte heeft de BSGR de beschikking over een lease-auto. De lasten van deze auto voor 2018 bedragen € 4K.

Lopende rechtsgedingen

Per 31 december 2018 waren er geen rechtsgedingen lopende tegen de BSGR, anders dan rechtsgedingen in het kader van de reguliere belastingoplegging.

Arbeidskosten van een jaarlijks vergelijkbaar volume

Het aantal nog op te nemen verlofuren per ultimo 2018 bedraagt 3.686 uur waarmee een bedrag is gemoeid van ca. € 110K.

4.6 Geprognosticeerde Balans

Conform de artikelen 3 en 4 BBV onderstaand een meerjarige doorwerking van de geprognosticeerde balans.

Activa x € 1.000	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020	31 december 2021	31 december 2022
Vaste activa	476	312	148	88	29
Vlottende activa	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
Liquide middelen	10	10	10	10	10
Overlopende activa	300	300	300	300	300
Totaal activa	6.286	6.122	5.958	5.898	5.839
Passiva x € 1.000	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020	31 december 2021	31 december 2022
Eigen vermogen	1.431	1.036	641	472	324
Langlopende schulden	0	0	0	0	0
Vlottende passiva	4.855	5.086	5.317	5.426	5.515
Totaal passiva	6.286	6.122	5.958	5.898	5.839

4.7 Overige gegevens

4.7.1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen voor de BSGR belangrijke gebeurtenissen voorgedaan.

5 Bijlage I

5.1 Overzicht belastingtaken inclusief overhead

In onderstaand overzicht is de overhead toegerekend aan de taakvelden. Omdat overhead zelf ook een taakveld is geven wij aan hoe deze kosten zijn verdeeld over de verschillende programma's; en vanuit de programma's naar de verschillende taakvelden.

Verdeling overhead 2018 per programma BSGR bedragen x € 1.000			
Heffen	I&I	WOZ	Totaal
€ 870	€ 877	€ 906	€ 2.654

Kostprijsproductverdeling per programma BSGR			
Heffen	I&I	WOZ	Totaal
€ 3.318.374	€ 3.037.732	€ 3.881.666	€ 10.237.772
taakveld	Omschrijving	specificatie	bedrag
0.40	Overhead	toerekening volgens KPC model	-
0.61	OZB woningen	RZB Eig. woningen	340
0.61	OZB woningen	OZB Eig. woningen	2.923.987
0.61	OZB woningen	OZB Gebr. Woningen	128.299
0.62	OZB niet woningen	OZB Eig. niet woningen	718.091
0.62	OZB niet woningen	OZB Gebr. niet woningen	528.723
0.63	Parkeerbelasting	Parkeerbelasting	107.815
0.64	Belastingen overige	Hondenbelasting	40.059
0.64	Belastingen overige	Precariobelasting	54.274
0.64	Belastingen overige	Reclamebelasting	1.713
2.4	Economische havens en waterwegen	Havengelden	3.381
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	BIJ bijdrage	5.298
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Marktgelden	3.193
3.4	Economische promotie	Forensenbelasting	764
3.4	Economische promotie	Toeristenbelasting	2.731
6.3	Inkomensregelingen	Kwijtschelding	-
7.2	Riolering	Rioolheffing personen	115.060
7.2	Riolering	Rioolheffing Eig. NWN	11.919
7.2	Riolering	Rioolheffing Eig. WON	115.259
7.2	Riolering	Rioolheffing Gebr. NWN	39.118
7.2	Riolering	Rioolheffing Gebr. WON	195.053
7.2	Riolering	Baatbelasting	560
7.3	Afval	Afvalstoffenheffing	351.146
7.3	Afval	Reinigingsrecht	7.558
7.3	Afval	Diftar	56.103
7.3	Afval	Afval extra container WON	3.338
7.3	Afval	Afval extra container NWN	564
7.3	Afval	Korting afvalstoffenheffing	152
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Begraafrechten	5.810
8.3	Wonen en bouwen	Liggelden en staangelden	1.823
8.3	Wonen en bouwen	Leges Omgevingsvergunning	13.409
8.3	Wonen en bouwen	Overige leges	12.770
n.v.t.	Leges Waterschap	Leges Waterschap	271
n.v.t.	Watersysteemheffing	Watersysteemheffing	3.240.304
n.v.t.	Zuiveringsheffing	Zuiveringsheffing	1.548.888
	Totaal	Taakvelden	€ 10.237.772